บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และแนวทางแก้ไขโดยการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ดำเนินการเก็บรวบรวม 3 ทาง คือ

1. จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2. จากการประชุมเชิงปฏิบัติการสัมภาษณ์กลุ่มรูปแบบกลุ่มสนทนา (focus group) ครั้งที่ 1 โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานจริง

3. จากการประชุมเชิงปฏิบัติการสัมภาษณ์กลุ่มรูปแบบกลุ่มสนทนา (focus group) ครั้งที่ 2 โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารระดับสูงของสำนักงาน ก ค.ศ. ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 23 คน ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทั้งผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติ

จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวรรณกรรม และจากการประชุมเชิงปฏิบัติการสัมภาษณ์กลุ่มรูปแบบกลุ่มสนทนา (focus group) ครั้งที่ 1 นำมาบูรณาการกัน และนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการสัมภาษณ์กลุ่มรูปแบบกลุ่มสนทนา (focus group) ครั้งที่ 2 และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ทั้งในส่วนปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และในส่วนแนวทางแก้ไข ซึ่งการนำเสนอข้อมูลจะแยกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการสัมภาษณ์กลุ่มรูปแบบกลุ่มสนทนา (focus group) ครั้งที่ 1 ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมฯ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 95 พบว่า การปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีปัญหาและแนวทางแก้ไข ดังนี้

(1) ด้านการบริหารงานวิชาการ

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
ปัจจัยนำเข้า (input) **1. ครู** 1 1 ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ทางวิชาการน้อย ทำให้ไม่ทันต่อความทันสมัยขององค์ความรู้ 1 2 สอนไม่เต็มเวลา เนื่องจากต้องทำงานสนับสนุนการสอนด้วย เช่น งานธุรการ งานการเงิน เป็นต้น 1 3 ข้าราชการครูขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ไม่ปกติ เช่น (โรงเรียนที่มีเด็กพิการ, พิเศษ โรงเรียนที่มีสาขา โรงเรียนพื้นที่กันดาร เสี่ยงภัย) 1 4 ปัญหาหนี้สิน ทำให้มีผลต่อการจัดการเรียนการสอน	1 1 ส่งเสริมให้ครูสร้างการเรียนรู้ให้มากที่สุด มุ่งประโยชน์การบูรณาการให้เด็กเกิดความรู้องค์รวม 1 2 ใช้ outsource แต่ทั้งนี้ต้องให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ 1 3 ให้มีกลไกย่อยในการส่งเสริม ควรมีการให้รางวัลยกย่อง ชมเชย ด้วยตัวเงินหรือไม่ใช่ตัวเงิน แก่ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ 1 4 องค์กร/สถาบันการเงินต่าง ๆ ควรทบทวน การปล่อยเงินกู้ ซึ่งปัจจุบันการกู้ทำได้ง่ายและแหล่งเงินกู้มีมากขึ้นในขณะที่วินัยในการใช้จ่ายลดลง
2 ศึกษานิเทศก์ ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบหลักเกี่ยวกับงานนิเทศ และงานด้านวิชาการ แต่ปัจจุบันพบว่า 2 1 อัตรากำลังศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอต่อภาระหน้าที่ ในบางเขตพื้นที่การศึกษาไม่มีศึกษานิเทศก์ หรือบางเขตพื้นที่การศึกษามีจำนวนน้อย ซึ่งศึกษานิเทศก์ ต้องทำงานเครือข่ายสถานศึกษา ร่วมกันประสานแผนผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาโรงเรียนในเครือข่ายที่รับผิดชอบ เมื่อขาดอัตรากำลังศึกษานิเทศก์ จึงทำให้การพัฒนางานด้านวิชาการทำได้ยาก 2.2 ศึกษานิเทศก์ที่มีความสามารถในการนิเทศ เฉพาะด้าน ยังมีน้อย เช่น การนิเทศระดับช่วงชั้นที่ 4	2 1 ก.ค ศ ต้องตรวจสอบอัตรากำลังกับปริมาณงานในปัจจุบัน และกำหนดอัตรากำลังให้เพียงพอ
3 หลักสูตรสถานศึกษา 3 1 ความไม่ชัดเจนของหลักสูตรสถานศึกษา ถ้าเทียบกับหลักสูตรเดิมที่มีทิศทางชัดเจนว่า ต้องการให้นักเรียนเป็นอย่างไร ผลิตเด็กได้ตรงตามความต้องการของตลาด หลักสูตรใหม่เป็นการบูรณาการหลักสูตร ให้มีหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นที่นักเรียนเป็นศูนย์กลาง (child centre) กำหนดให้มีกลุ่มสาระหลัก และสาระเสริม	

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
ซึ่งส่วนกลางเป็นผู้กำหนดมาโดยไม่คำนึงถึงความต้องการและความพร้อมของเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษา ทำให้เกิดความสูญเปล่า 3.2 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐานและช่วงชั้น ต้องมีการเตรียมความพร้อมให้กับผู้บริหารและผู้ใช้หลักสูตรเพื่อสร้างความชัดเจน ความเข้าใจ และให้เกิดแนวคิดที่ตรงกัน ทั้งในระดับนักเรียน ครู ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และผู้รับผิดชอบงานหลักสูตร ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่ปัจจุบันครู ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ยังคงอิงหลักสูตรเดิม ความต้องการให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ จึงไม่เป็นไปตามแนวคิดของหลักสูตร ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอน	(1) สร้างความรับผิดชอบให้ผู้บริหารเข้าใจหลักสูตรอย่างแท้จริง (2) นิเทศ ติดตาม การพัฒนาหลักสูตร
4 ครอบครัว 4.1 สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมการศึกษา ครอบครัวยากจน บางครั้งเด็กต้องหยุดเรียน บางครั้งมีความจำเป็นในบางช่วงเวลาที่ต้องใช้แรงงานก็ต้องให้เด็กหยุดเรียนซึ่งมีผลต่อการเรียนของนักเรียน ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4.2 วิวัฒนาการการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ซึ่งมักจะมีความคิดที่ว่า นักเรียนต้องอยู่ในความดูแลของโรงเรียนและครู แต่เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งแท้ที่จริงบ้านและโรงเรียนหมายถึง ผู้ปกครอง และครู ต่างก็ต้องร่วมรับผิดชอบในการเรียนการสอน การดูแลอบรมความประพฤติ การคิด การกระทำของนักเรียน แต่ที่เป็นอยู่ปัจจุบันบ้านจะทิ้งภาระความรับผิดชอบให้กับโรงเรียน จึงทำให้ขาดความเชื่อมโยง	4.2 กระทรวงศึกษาธิการและเขตพื้นที่การศึกษาต้องประสานความร่วมมือให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง
5 งบประมาณ งบประมาณสนับสนุนให้เขตพื้นที่การศึกษา คิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา เพื่อการพัฒนางานตามสภาพปัญหาและความต้องการมีค่อนข้างน้อย ทำให้การพัฒนางานด้านวิชาการไม่ครอบคลุมทุกมิติของสภาพปัญหา และความต้องการ	5.1 ควรอุดหนุนงบประมาณให้กับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการพัฒนางาน โดยเฉพาะการสร้างศูนย์สื่อ ศูนย์บริการวิชาการ ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอน 5.2 การจัดสรรงบประมาณ ควรสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนา

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
	ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องจัดลำดับความสำคัญของแต่ละกิจกรรม และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ เพื่อบริหารงบประมาณให้เกิดผลสูงสุด
6. เครื่องมือและอุปกรณ์ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนางานด้านวิชาการ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ เครื่องสแกน ขาดประสิทธิภาพ และไม่เพียงพอต่อการพัฒนางานที่เป็นเอกสารทางวิชาการ ซึ่งเป็นพื้นฐานการพัฒนาองค์ความรู้ที่สำคัญ ตลอดจนขาดเจ้าหน้าที่พิมพ์ และตรวจสอบเอกสาร	6 จัดให้มีเครื่องมือและอุปกรณ์พื้นฐานจำเป็น ที่มีประสิทธิภาพให้เพียงพอ
ปัจจัยกระบวนการ (process) 1 การรวมอำนาจของส่วนกลาง 1 1 การปฏิบัติงานด้านวิชาการ ส่วนใหญ่ยังได้รับการกำหนดให้มีการดำเนินการจากส่วนกลาง และส่งผลต่อสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาต้องใช้เวลาในการปฏิบัติตามที่ส่วนกลางสั่ง ซึ่งในบางกรณีอาจไม่เหมาะสมกับเขตพื้นที่การศึกษานั้น ทำให้เกิดความสูญเปล่า และทำให้ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนไม่เต็มที่ 1 2 นโยบายจากส่วนกลาง ผันแปรอยู่ตลอด ทำให้การปฏิบัติมีความยุ่งยากและสิ้นเปลือง	1 1 ส่วนกลางควรกำหนดในด้านนโยบาย มีการติดตามประเมินผลเป็นระยะ กิจกรรมส่วนใหญ่ ควรให้เขตพื้นที่ได้วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา สาเหตุและวิธีการแก้ปัญหาตามบริบท และเป็นไปตามความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ ให้เขตพื้นที่การศึกษารับผิดชอบผลงาน (Accountability) ส่วนกลางจัดระบบตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลให้เข้มแข็ง
2 การจัดการเรียนรู้ 2 1 ครูจัดการเรียนรู้ได้ไม่เต็มเวลา เพราะมีหน้าที่ความรับผิดชอบที่นอกเหนือจากการเรียนการสอน ได้แก่ งานธุรการ งานการเงิน เป็นต้น 2 2 การจัดการเรียนรู้ มิได้มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานและอุปนิสัยในการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต 2 3 การวัดผล ประเมินผล ซึ่งกำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ ศ 2542 กำหนดไว้หลากหลายวิธี แต่ปัจจุบันจะเน้นเฉพาะวิธีการทดสอบเป็นส่วนใหญ่ ทำให้นักเรียนท่องจำมากกว่าการใช้ความคิด การเข้าใจ ซึ่งมีผลต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวมที่ไม่ได้ตามมาตรฐาน	

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
2.4 กรณี นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและร่างกายมาเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ จะทำให้เกิดปัญหาคุณภาพของเด็กปกติด้อยลง	
3. การจัดระบบประกันคุณภาพภายในยังไม่บรรลุผล กระบวนการจัดคุณภาพกำหนดไว้หลากหลายวิธี ซึ่งจะเป็นกลไกที่ทำให้ระบบประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล แต่กลไกต่าง ๆ ที่ถูกกำหนดมิได้เป็นตัวจักรที่ทำให้ระบบประกันคุณภาพบรรลุผล เช่น 3.1 การจัดโครงสร้างภายในของสถานศึกษา ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ตามที่กำหนด แต่สถานศึกษามิได้กำหนดตามนั้น กำหนดเป็นอย่างอื่น โดยเพิ่มงานกิจกรรมนักเรียน งานความสัมพันธ์ชุมชน ดังนั้น หลักคิดเกี่ยวกับโครงสร้างสถานศึกษา จึงเป็นปัญหา 3.2 ระบบข้อมูลสารสนเทศ เป็นการทำเพื่อตอบสนองส่วนกลาง มิใช่ตอบสนองความต้องการของสถานศึกษา ที่ต้องการจัดระบบสารสนเทศข้อมูลที่จำเป็น 3.3 การทบทวนคุณภาพการศึกษา ซึ่งต้องทำทุก ๆ 3 ปี แต่ยังมิได้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม ตัวจักรสำคัญในการประกันคุณภาพ คือ ครู แต่การบริหารตามตัวชี้วัด 12 มาตรฐาน 84 ตัวชี้วัด ซึ่งเป็นการบริหารที่มุ่งมาตรฐาน ไม่เกิดในตัวครูอย่างแท้จริง แต่เป็นการประเมินเพื่อให้เป็นไปตามกระบวนการเท่านั้น ส่งผลให้ระบบประกันคุณภาพไม่มีประสิทธิผลมากนัก	3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องจัดโครงการพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน เพื่อรองรับการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
4. ระบบการบริหารจัดการในปัจจุบันมิได้สร้างให้บุคลากรรักองค์กรและสร้างความรับผิดชอบ บุคลากรยังมิได้มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นสำคัญ ทำให้การพัฒนางานเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่ทันต่อองค์ความรู้ที่เปลี่ยนแปลง	4 ควรมีการพัฒนาวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรให้ตระหนักต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน การทำงานเป็นทีมและสมรรถนะพื้นฐานจำเป็นอื่น ๆ
5. การบริหารจัดการองค์ความรู้ยังไม่เป็นระบบ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยสรรพกำลังระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และประชาชน โดยผู้บริหารสำนักงานทุกระดับต้องเป็นหลัก และบุคลากรในสำนักงานทุกกลุ่มต้องร่วมในการพัฒนา	5.1 ควรกำหนดให้การบริหารจัดการความรู้ เป็นนโยบายสำคัญในการพัฒนาองค์กร 5.2 จัดให้มีระบบพัฒนาการจัดการความรู้ที่มีส่วนร่วมจากทุกกลุ่มงาน อันจะช่วยให้กระบวนการพัฒนางานวิชาการเข้มแข็งขึ้น และเป็นแบบอย่างแก่สถานศึกษา

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนางานด้านวิชาการมีน้อย โดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้ทุกมิติ ของสถานศึกษา เช่น หนังสือ สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีที่หลากหลาย	6 ควรมีการสร้างสรรค์ และพัฒนาศูนย์ที่มีอยู่เดิมให้เป็นศูนย์บริการ ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ให้บริการทางวิชาการทุกมิติ
7 ระบบการกำกับ ติดตาม เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนางาน แต่ปัจจุบันไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีการออกแบบ การกำกับ ติดตามสถานศึกษา แต่ก็มิได้ดำเนินการ	
8 มิได้ส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อการพัฒนางานวิชาการ ซึ่งจะส่งผลเชื่อมโยงไปสู่การเลื่อนวิทยฐานะที่สูงขึ้น อีกทั้งแม้จะมีการวิจัยอยู่บ้าง แต่ไม่ได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	8 จัดอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจงานวิจัย สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

(2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
1 งบประมาณไม่เพียงพอ	1 จัดงบประมาณให้เพียงพอเป็นจำนวนรวม และให้อิสระกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการบริหารงบประมาณตามความจำเป็นและความต้องการตามสภาพจริง โดยใช้ระบบการจัดสรรงบประมาณแบบเงินอุดหนุนทั่วไป เป็นก้อน (Block Grant)
2 การจัดสรรให้กับนักเรียนเป็นรายหัวเท่า ๆ กัน ก่อให้เกิดความเสียเปรียบสะสมและเกิดความแตกแยก ในสังคมและการจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนที่นักเรียนมีผลการเรียนเป็นเลิศหรือเป็นกรณีพิเศษ เช่น โรงเรียนในฝัน โรงเรียนยอดนิยม โรงเรียนกระจายอำนาจ ฯลฯ เพิ่มความเหลื่อมล้ำให้กับโรงเรียนอื่น ๆ	2 การจัดระบบให้กับนักเรียนเป็นรายหัว ต้องคำนวณตามความจำเป็นของแต่ละคน โรงเรียนขนาดเล็กโอกาสไม่เท่าเทียมกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ต้องจัดสรรงบประมาณรายหัวให้มากกว่าเด็กในโรงเรียนขนาดใหญ่
3. ไม่สามารถใช้จ่ายได้ตรงตามความต้องการ เนื่องจากติดขัดด้วยระเบียบ การบริหารงบประมาณยังไม่คล่องตัวเท่าที่ควรและไม่ทันต่อการแก้ปัญหาในบางโครงการและกิจกรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้กำหนดให้ดำเนินการและกำหนดวงเงิน	3 ควรกระจายการจัดสรรงบประมาณ การกำหนดโครงการ/กิจกรรมเพื่อการพัฒนาแก้ปัญหาให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เป็นผู้ดำเนินการมากกว่าที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
งบประมาณ ไม่กระจายอำนาจการบริหารงบประมาณ ให้ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินทั้งระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน	
4 ใช้งบประมาณไม่ตรงตามวัตถุประสงค์	4 สร้างความตระหนักและจิตสำนึกในการใช้งบประมาณ
5 แผนพัฒนา เช่น แผนกลยุทธ์ 3 ปี ซึ่งจัดทำตามกรอบนโยบายของต้นสังกัดไม่ได้ใช้ประโยชน์เท่าที่ควร เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงจากผู้ควบคุมนโยบาย	5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรยึดมั่นในแนวทางการดำเนินงานตามแผนและควรสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามแผนอย่างต่อเนื่อง
6. การจัดสรรเงินเพื่อพัฒนาเขตพื้นที่การศึกษาไม่มีการวิเคราะห์จากแผนพัฒนาของเขตพื้นที่การศึกษา แต่ใช้วิธีจัดสรรให้แต่ละเขตจำนวนใกล้เคียงกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับความจำเป็น ความต้องการ สภาวะเศรษฐกิจและสภาพสังคม ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา	6 กำหนดให้แต่ละเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำแผนพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาตามสภาพที่เป็นจริงและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานวิเคราะห์จัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมตามสภาพของแต่ละเขต
7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่มีส่วนร่วม ในการเสนอขอจัดตั้งงบประมาณการดำเนินการบริหารงบประมาณของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องรอการจัดสรรจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงจะสามารถดำเนินการได้และงบประมาณบางส่วนเป็นการดำเนินการตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสั่งการให้ดำเนินการเป็นกิจกรรมร่วม โดยที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ทราบล่วงหน้า หรือทราบในระยะเวลากระชั้นชิด โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณในระยะเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน เป็นการจัดสรรให้อย่างเร่งด่วน และมีเป็นจำนวนมาก การดำเนินการอาจไม่คุ้มค่ากับผลผลิตที่ต้องการ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาเป็นกลุ่มเดียวกันของทุกโครงการ	7.1 ควรให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีส่วนร่วมในการเสนอขอจัดตั้งงบประมาณล่วงหน้า ตามความจำเป็นหรือจัดงบประมาณเป็นก้อน โดยแจ้งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 1 ปี 7.2 การจัดงบประมาณตามนโยบาย ควรแจ้งล่วงหน้าก่อนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะจัดทำแผนปฏิบัติการรายปีรองรับ
8 งบประมาณซึ่งเป็นงบประจำของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่เพียงพอ ต้องมีการปรับใช้จากงบพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นประจำทุกปี	8 ควรเพิ่มงบประจำให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อให้สามารถบริหารและสนับสนุนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
9 ราคากลางสิ่งก่อสร้างต่ำไม่สามารถหาผู้รับจ้างได้ การจัดสรรงบประมาณค่าที่ดินสิ่งก่อสร้างให้กับทุกเขตพื้นที่การศึกษาได้รับในจำนวนเท่ากัน แต่ในแต่ละเขตมีสภาพพื้นที่และสภาพเศรษฐกิจแตกต่างกัน	9. ปรับราคากลางสิ่งก่อสร้างให้เป็นปัจจุบันหรือกำหนดราคาแตกต่างตามสภาพพื้นที่

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
10 การให้อำนาจผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการตรวจรับการก่อสร้างอาคาร ก่อให้เกิดปัญหาเนื่องจากไม่มีความรู้ทางด้านนี้	10. ควรมีหน่วยงานที่มีความรู้ความสามารถในการก่อสร้างอาคารทำหน้าที่ในการตรวจรับงานโดยเฉพาะ
11. การจัดสรรงบประมาณซ่อมแซมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่เป็นระบบ และกำหนดเวลาส่งที่ไม่แน่นอน มีการวิ่งเต้นไม่เป็นไปตามขั้นตอน	11 ควรกำหนดเวลาการของบประมาณปรับปรุงซ่อมแซมให้ชัดเจนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หากมีงบประมาณเหลือจ่ายก็ควรแจ้งให้ทุกเขตจัดทำคำขอหรือยืนยันข้อมูลพร้อมกัน
12 บุคลากรด้านการเงินและสินทรัพย์ไม่เพียงพอ ตามกรอบอัตรากำลัง	12 ควรเร่งการจัดคนลงกรอบอัตรากำลังและมีมาตรการเกลี่ยอัตรากำลังที่เด็ดขาดและควรมอบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ขาดบุคลากรดำเนินการสรรหาให้เสร็จภายในปีงบประมาณ 2550
13 ปัญหาการบริหารการเงิน 13.1 การเบิกจ่ายในระบบ GFMIS มีปัญหาในการใช้เครื่อง GFMIS เนื่องจากมีจำนวนหน่วยละ 1 เครื่อง การใช้งานการเบิกและการปลดล็อกเจ้าหน้าที่ต้องเข้าคิวรอการทำงาน โดยเฉพาะช่วงปลายปีงบประมาณ ซึ่งมีการเบิกจ่ายเป็นจำนวนมาก 13.2 การจัดทำรายงาน โดยเรียกรายงานจากเครื่อง GFMIS ซึ่งระบบใช้การดึงข้อมูลจากฐานข้อมูลมาประมวลผลทำได้ช้ามาก โดยเฉพาะช่วงสิ้นเดือนถึงต้นเดือนจะมีการประมวลผลข้อมูลจากทุกหน่วยงาน ทำให้ไม่สามารถเรียกรายงาน เพื่อรายงานสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตามที่กำหนดได้ 13.3 ปัญหาจากการที่โรงเรียนเป็นหน่วยดำเนินการทางการเงินแล้วส่งเอกสารให้สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาเบิกกับระบบ GFMIS บางครั้งล่าช้า ทำให้การทำงานในระบบไม่เป็นปัจจุบัน บางครั้งมีการปิดงวดไม่สามารถนำข้อมูลเข้าระบบได้ 13.4 ปัญหาจากการกำหนดกรอบอัตรากำลังของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อรองรับการกระจายอำนาจ แต่ในขณะเดียวกัน การบริหารการเงินและพัสดุยังคงให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยเบิก ทำให้ปริมาณงานมีมากเกินกำลังบุคลากรส่งผลให้เกิดภาวะเครียดของเจ้าหน้าที่	13.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรเร่งกระจายอำนาจให้โรงเรียน 13.2 การจัดสรรงบประมาณควรเป็นก้อนเพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนบริหาร ตามความต้องการและความจำเป็น มีอิสระและเกิดความคล่องตัว

และประสิทธิผล บรรลุตามเป้าหมายของหน่วยงาน โดยหน่วยงานภาครัฐต้องให้ความสำคัญและกำกับดูแล ให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ปฏิบัติภาระหน้าที่และดำเนินกิจการแผนงาน โครงการ โดยยึดหลักการ 6 ประการ ข้างต้น และการดำเนินการตามระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ด้านการจัดระบบและกระบวนการจัดการศึกษา

1.1 ความมีเอกภาพ

พิณสุดา สิริธรังสี (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเป็นการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยผลการวิจัยเสนอแนวคิดในการจัดการศึกษาแบบเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งความเป็นอิสระในการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ใกล้ชิดประชาชน หน่วยงานที่จัดการศึกษา ที่รองรับการกระจายอำนาจจากกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเชื่อมโยงนโยบายทางการศึกษาของรัฐ ไปสู่การปฏิบัติและเตรียมการรองรับการโอนอำนาจการจัดการศึกษาไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงต้องเป็นองค์กรที่มีคุณภาพ เป็นผู้นำทางการศึกษาและผู้นำทางการเรียนรู้ หลักการในการจัดการศึกษาแบบเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่คำนึงถึง หลักเอกภาพ ด้านนโยบายที่หลากหลายการปฏิบัติ หลักการกระจายอำนาจ หลักการยืดหยุ่นทางการบริหาร หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หลักการมีส่วนร่วม หลักการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ หลักการบริหารจัดการที่ดี หลักการประกันคุณภาพการศึกษา หลักการระดมทรัพยากรมาใช้เพื่อการศึกษา หลักความเป็นวิชาชีพ หลักการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ และหลักการบูรณาการ

ปัญหาอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบคือ

1. ปัญหาความไม่เข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่ระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2 ปัญหาการขาดการบูรณาการระหว่างการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับราชการบริหารส่วนภูมิภาคและส่วนราชการอื่น

3. ปัญหาการทำงานแบบแยกส่วนระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับหน่วยงานอื่นของกระทรวงศึกษาธิการที่มิได้สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา

แนวทางแก้ไขคือ

1. กระทรวงศึกษาธิการควรเร่งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. ประสานนโยบายระดับกระทรวง ทบวง กรม และจังหวัด ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3 แต่งตั้งและมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่เป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ภายในจังหวัดและหรือเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานการศึกษา และส่วนราชการต่าง ๆ ได้อย่างเป็นรูปแบบ

1 2 การกระจายอำนาจ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549) ได้ทำรายงานการวิจัยประเมินผลการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้เขตพื้นที่การศึกษา พบว่า

1 รูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามกฎหมายการศึกษามี 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) การแบ่งอำนาจ เป็นการแบ่งอำนาจการบริหารราชการส่วนกลางจากกระทรวงศึกษาธิการ ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง และ 2) การมอบอำนาจ เป็นการมอบอำนาจการตัดสินใจจากกระทรวงศึกษาธิการไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา โดยมีคำสั่งมอบอำนาจ ด้านวิชาการ 11 เรื่อง ด้านงบประมาณ 52 เรื่อง ด้านการบริหารงานบุคคล 28 เรื่อง และด้านการบริหารทั่วไป 13 เรื่อง รวม 104 เรื่อง โดยเห็นว่าส่วนกลางควรมอบอำนาจให้เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น ในเรื่องการรับบริจาค การอนุมัติให้เด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับมาเรียนการศึกษานอกระบบได้ การอนุญาตให้ข้าราชการในเขตพื้นที่การศึกษาเดินทางไปต่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงชื่อสถานศึกษา การขยายห้องเรียนเพิ่ม ลด ชั้นเรียน การกำหนดจำนวนนักเรียนต่อห้อง และการบริหารการศึกษาเอกชนที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. อำนาจหน้าที่ที่กระจายให้เขตพื้นที่การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2542 ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป โดยสถานศึกษามีบทบาทหลักในการปฏิบัติ ส่วนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานเป็นหลัก

3. ปัญหาอุปสรรคของการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้เขตพื้นที่การศึกษาที่สำคัญ มีดังนี้

1) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษายังไม่มีการประกาศใช้ ทำให้การดำเนินงานตามบทบาทอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของเขตพื้นที่การศึกษาไม่มีกรอบและแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน

2) ความไม่เพียงพอของทรัพยากรทางการศึกษา ทำให้เขตพื้นที่การศึกษาไม่มีความพร้อมทั้งด้านบุคลากรและอาคารสถานที่ของสำนักงาน

3) คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทน้อยและไม่มั่นใจในบทบาทรวมทั้งไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง นโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

4) วิธีการสรรหาและคัดเลือกกรรมการเขตพื้นที่การศึกษายังไม่เหมาะสมมีอำนาจทางการเมืองเข้ามาแทรกแซง

5) การปฏิรูปการเรียนรู้ ขาดแนวทางและวิธีปฏิบัติที่ชัดเจน ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้

6) การจัดตั้งศูนย์เครือข่ายไม่มีกฎหมายรับรองและได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนน้อย ไม่สามารถดำเนินงานได้เต็มที่

7) ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่นอกเหนือจากการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

8) การจัดสรรเงินอุดหนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุคคลทั่วไป ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่นยังไม่มีแนวปฏิบัติ และการจัดสรรงบประมาณสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษก็ยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจน

9) การจัดสรรเงินอุดหนุนให้โรงเรียนขนาดเล็กไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ

10) ขาดแนวทางการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินค่าใช้จ่าย เนื่องจากกฎกระทรวงในเรื่องการตรวจสอบฯ ยังไม่ประกาศใช้

4. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ และหรือเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ 1) กฎหมาย 2) การเมือง 3) โครงสร้างขององค์กร 4) งบประมาณ 5) บุคลากร 6) เทคโนโลยีและการสื่อสาร 7) สภาพทางกายภาพของเขตพื้นที่การศึกษา 8) ความพร้อมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สถานศึกษา 9) ภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสถานศึกษา และ 10) วัฒนธรรมองค์กรและการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา

1.3 มาตรฐานคุณภาพการศึกษาและระบบประกันคุณภาพ

เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2547) ได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยภายในสำคัญที่ส่งเสริมการดำเนินการในระบบประกันคุณภาพประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยภาวะผู้นำ ได้แก่ (1) ผู้บริหารมีความมุ่งมั่น ทุ่มเทและจริงจังต่อการทำงาน (2) ผู้บริหารมีความสนใจใฝ่เรียนรู้และมีความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (3) การใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (4) ผู้บริหารมีการบริหารที่เข้มงวดเคร่งครัดต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร (5) ผู้บริหารมีทักษะในการบริหาร 2) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ได้แก่ (1) ความสัมพันธ์ที่ดีของครู ไม่แบ่งแยก (2) การมีแบบแผนการทำงานเป็นทีม (3) การมีตัวแบบของการเป็นครูที่ดีและปฏิเสธครูที่ขาดความรับผิดชอบ (4) วัฒนธรรมการทำงานในโรงเรียนที่มีลักษณะยอมรับการเปลี่ยนแปลง (5) วัฒนธรรมการทำงานที่ยอมรับและเห็นคุณค่าของการประเมินเพื่อพัฒนางาน 3) ปัจจัยด้านบุคลากร ได้แก่ (1) โครงสร้างการประสานงานภายในโรงเรียนมีความคล่องตัว (2) การมีบุคลากร คณะทำงาน หรือฝ่ายที่รับผิดชอบการดำเนินการประกันคุณภาพ

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการดำเนินการในระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ 1) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ได้แก่ (1) การปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ (2) ความแตกแยกแบ่งพรรคแบ่งพวก (3) บรรยากาศในโรงเรียนมีลักษณะแข่งขันกัน (4) ขาดการยอมรับความสามารถของเพื่อนครู (5) แบบแผนการทำงานที่ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง 2) ปัจจัยด้านบุคลากร ได้แก่ (1) การมีครูไม่เพียงพอต่อการเรียนการสอน (2) ครูมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อ

การประกันคุณภาพ โดยคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระงาน (3) ครูขาดความรับผิดชอบ (4) ครูขาดความสนใจใฝ่เรียนรู้ 3) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ได้แก่ (1) การใช้รูปแบบการบริหารแบบชี้นำมากกว่าเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วม (2) ผู้บริหารขาดความเด็ดขาดในการบริหาร (3) ผู้บริหารนำการเปลี่ยนแปลงเข้ามาเร็วจนครูรับไม่ทัน (4) ผู้บริหารไม่สามารถให้เวลาแก่โรงเรียนได้ทันที (5) ผู้ช่วยผู้บริหารขาดความสามารถในการบริหารและมีภาระงานธุรการมาก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก พบว่า

ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการและครู ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนสูงและได้รับการพัฒนา ในเรื่องหลักสูตรและการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดทำหน่วยงานการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลและการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนขนาดเล็กทุกแห่งมีห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนรู้และบางส่วนมีการใช้อินเตอร์เน็ตในการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนประถมศึกษาทั่วไป โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่มีแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ ได้แก่ ห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา และภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ให้แก่กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง แต่ทั้งนี้ยังมีข้อที่ควรต้องพัฒนาคือ

1. ระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู โดยเฉพาะในเรื่องการออกแบบการเรียนรู้ เทคนิควิธีการสอนต่าง ๆ การแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

2 ระบบการนิเทศภายในและการใช้กิจกรรมการนิเทศที่หลากหลายเพื่อการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

3. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้ครอบคลุมพัฒนาการรอบด้าน

4 การพัฒนาครูผู้สอนในเรื่องการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ให้นักเรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ โดยเน้นการพัฒนาที่มีการปฏิบัติจริงในสภาวะการทำงานปกติ

5. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้สอดคล้องกับสภาพโรงเรียนที่มีจำนวนครูไม่ครบชั้น และเน้นการบูรณาการในช่วงชั้นที่ 1

6. การเตรียมการสอนโดยวิเคราะห์หลักสูตร ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ

7. การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงโดยการมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง และใช้ผลการประเมินในการซ่อมเสริมนักเรียนในทุกชั้น

8 การประเมินและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

2. **ภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 4 ด้าน** คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549) ได้ทำการวิจัยผลการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า

ด้านวิชาการ ประธานกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประเมินว่า ผลการดำเนินงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก แต่ผู้อำนวยการสถานศึกษาประเมินว่า ผลการดำเนินงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง แต่ทั้ง 3 กลุ่ม เห็นสอดคล้องกันว่า เรื่องการพัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทำได้น้อย

ด้านงบประมาณ ประธานกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประเมินว่า ผลการดำเนินงานด้านงบประมาณส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก แต่ผู้อำนวยการสถานศึกษาประเมินว่า ผลการดำเนินงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง

ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประเมินว่า ผลการดำเนินงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด แต่ประธานกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษาประเมินว่า ผลการดำเนินงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

ด้านการบริหารทั่วไป ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประเมินว่า ผลการดำเนินงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด แต่ประธานกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษาประเมินว่า ผลการดำเนินการส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

จากการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) พบว่า ในการดำเนินงานการบริหารและการจัดการศึกษาที่จำแนกเป็น 4 ด้าน ดังกล่าว มีปัญหาและอุปสรรค เละได้เสนอแนะแนวทางที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรค

- ด้านวิชาการ

1) ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวิจัย การวัดและประเมินผล รวมทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก มีครูไม่ครบทุกกลุ่มสาระ

2) ขาดสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และแหล่งเรียนรู้

3) การนิเทศการสอนยังไม่ทั่วถึง เนื่องจากพื้นที่รับผิดชอบกว้างมาก

4) ศึกษานิเทศก์มีจำนวนน้อย และไม่ครบกลุ่มสาระและช่วงชั้น โดยเฉพาะช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 รวมทั้งขาดงบประมาณและยานพาหนะสนับสนุนการนิเทศ

5) ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไม่ชัดเจน ไม่สามารถนำมาตรฐานไปปฏิบัติได้

- ด้านงบประมาณ

1) การจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินงานตามภารกิจ

2) การจัดสรรและการอนุมัติงบประมาณล่าช้า ไม่ต่อเนื่อง

3) ระเบียบการเงินและการคลังบางประการยุ่งยาก ล้าสมัย

4) บุคลากรในโรงเรียนไม่มีความรู้เรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง

5) การติดตาม ตรวจสอบการเงินและการบัญชีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สถานศึกษายังไม่ทั่วถึง

- ด้านการบริหารงานบุคคล

1) บุคลากรมีจำนวนไม่ครบตามกรอบอัตรากำลังยังขาดแคลนมาก

2) การคัดเลือกและการบรรจุครู ไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน

3) บุคลากรขาดความรู้ ความสามารถที่เหมาะสมกับงาน

4) การดำเนินการเกี่ยวกับการบรรจุ การย้าย การเปลี่ยนตำแหน่งล่าช้า

- ด้านการบริหารทั่วไป

1) การติดต่อประสานงานระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับโรงเรียนไม่คล่องตัว

2) ระบบการติดต่อสื่อสารและการประสานงานระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับโรงเรียนในภาพรวมยังไม่มีประสิทธิภาพ

3) งานธุรการมีปริมาณมาก บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง e-office, e-filing และการสั่งงานมีขั้นตอนมากเกินไป

4) ขาดอาคารสำนักงานและวัสดุสำนักงาน

5) งานบริหารทั่วไปมีขอบเขตกว้างมาก ครอบคลุมงานการเงินและทรัพย์สิน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำเฉพาะส่วนที่ตนเองถนัด

6) ไม่มีการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารการศึกษาเอกชนระดับต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

- ด้านวิชาการ

1) สร้างความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวิจัย การวัดประเมินผลให้ครูและบุคลากรในเขตพื้นที่การศึกษา

2) พัฒนาครู แหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีในระดับเขตพื้นที่และสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการร่วมสร้างคู่มือ สื่อการเรียนการสอน เพื่อใช้ในโรงเรียนร่วมกัน

3) สร้างเครือข่ายการนิเทศ พัฒนาศึกษานิเทศก์ให้มีความรู้ ความสามารถในการนิเทศ มีการนิเทศทางไกล จัดหายานพาหนะสนับสนุนการนิเทศ

4) กำหนดวิธีการนำมาตรฐานไปปฏิบัติให้เหมาะสมกับโรงเรียน

5) จัดเจ้าหน้าที่ออกเยี่ยมสถานศึกษา

6) ให้มีระบบการนิเทศ ติดตาม โดยให้มีการนิเทศ ติดตามให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ทั้งนี้ควรจัดให้มีศึกษานิเทศก์รับผิดชอบวิชาการช่วงชั้นที่ 3 และ 4

7) ประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

● ด้านงบประมาณ

1) จัดสรรงบประมาณและเงินอุดหนุนรายหัวเพิ่มให้โรงเรียนเพียงพอในการนำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

2) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการสร้างอาคารสถานที่ การประชุม อบรม สัมมนา และการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างพอเพียง

3) ควรมีการสำรวจข้อมูลความขาดแคลน และจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรมตามความจำเป็น ความต้องการ ไม่ควรแยกประถมหรือมัธยม

4) จัดสรรงบประมาณให้ทันเวลาดำเนินการ และให้สถานศึกษามีโอกาสร่วมในการจัดสรรงบประมาณ ให้บริหารงบประมาณเอง

5) ควรมีศูนย์/คลังข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน ไม่ซ้ำซ้อน เป็นระบบเดียวกัน

6) ปรับปรุงระเบียบการเงิน การคลังให้ทำงานได้สะดวกรวดเร็ว อบรมให้ความรู้เรื่องการใช้โปรแกรม GFMIS ให้โรงเรียนใช้งานได้ อบรมเรื่องการเงินและพัสดุ

7) ติดตามตรวจสอบการเงิน บัญชีของสำนักงานเขต/สถานศึกษาอย่างต่อเนื่องทั่วถึง

● ด้านการบริหารงานบุคคล

1) จัดสรรอัตรากำลังเพิ่มให้เพียงพอตามกรอบอัตรากำลัง

2) ให้โรงเรียนสรรหาบุคคลได้เอง เพื่อให้ตรงความต้องการของโรงเรียน

3) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน

4) ควรให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งหลังจากเสนอผ่าน อ.ก.ค ศ แล้ว จะได้ไม่ต้องเสียเวลาย้อนกลับมาที่สถานศึกษา

5) เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีความเข้าใจในการบริหารงานของโรงเรียน และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองให้ชัดเจน ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

6) จัดคนลงไปช่วยสถานศึกษา โดยเฉพาะงานธุรการ

7) ควรปรับทัศนคติของครู อาจารย์ ให้มีความกลมกลืนระหว่างประถมและมัธยมลดการทำงานที่เป็นวัฒนธรรมประถม มัธยม (เดิม)

8) ควรสร้างวัฒนธรรมใหม่ในการบริหารงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มีระบบที่ชัดเจนสามารถตอบแทนกันได้

9) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรไปเยี่ยมสถานศึกษาทุกแห่ง

10) ควรมีการประชุมผู้บริหารสถานศึกษา อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

11) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับการบริการสถานศึกษา

12) ตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่โดยให้จัดทำรายงานประจำเดือน ภาค หรือราย

13) การพิจารณาความดีความชอบมีเม็ดเงินมากเกินไป

14) จัดรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไปประจำสำนักงานตามอำเภอ

15) บริหารจัดการเขตพื้นที่อย่างยุติธรรม โปร่งใส ไม่ควรใช้ระบบอุปถัมภ์

16) หัวหน้ากลุ่มในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรออกไปประชุมข้าราชการ ให้สถานศึกษาทุกกลุ่ม

17) จัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานเป็นรายอำเภอ

18) บรรจุบุคลากรที่ตรงสาขาช่วยเหลือครูและสถานศึกษา

- ด้านการบริหารทั่วไป

1) ปรับปรุงการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาใหม่ให้เล็กลงหรือมีเขตย่อยประสานระดับอำเภอ เพื่อการติดต่อประสานงานอย่างใกล้ชิด

2) พัฒนาระบบ e-office ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ควรมีเจ้าหน้าที่ธุรการในโรงเรียน และลดขั้นตอนการสั่งการลงไปที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

4) ควรแยกงานการเงินและทรัพย์สินออกจากงานบริหารทั่วไป

5) มีการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

6) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรทำหน้าที่ในการให้บริการ มีความยินดีในการบริหารปรับปรุงการบริการให้มีประสิทธิภาพ และอำนวยความสะดวกในการติดต่อ

7) ควรมอบอำนาจ/กระจายอำนาจให้ศูนย์เครือข่าย/สถานศึกษามากขึ้น

8) ลดปริมาณการออกหนังสือราชการให้โรงเรียนปฏิบัติ ทำให้มีผลต่อเวลาในการสอนหนังสือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการกลั่นกรองหนังสือ

9) จัดตั้งศูนย์ประสานงานโดยใช้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ (เดิม) โดยให้มีสถานศึกษาใกล้เคียงกัน โดยการคำนึงถึงสภาพทางภูมิศาสตร์ มีระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพ มีเจ้าหน้าที่ประจำ ทำให้มีความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร และรับ-ส่งเอกสารด้วยความรวดเร็ว

10) ให้บริการแบบเสร็จสิ้น ณ จุดเดียว (one stop service) ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

11) ใช้เทคโนโลยีในการติดต่อประสานงานกับสถานศึกษา เช่น โทรศัพท์ โทรสาร วิทยุสื่อสาร Internet

12) จัดเครื่องมือ อุปกรณ์สื่อสาร และคอมพิวเตอร์ ให้ครบทุกโรงเรียน จะได้มีความสะดวกในการติดต่อประสานงาน

13) การปฏิบัติงานของทุกกลุ่มในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการประสานงานกัน ลดความซ้ำซ้อนของการปฏิบัติงาน

14) จัดทำระเบียบ แนวปฏิบัติของศูนย์เครือข่ายให้มีบทบาทหน้าที่ชัดเจน

15) จัดทำคู่มือการบริหารจัดการให้สถานศึกษาโดยมีสาระครอบคลุมทุกด้าน

16) จัดสวัสดิการให้กลุ่มโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

สรุปผลจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

(1) ด้านการบริหารงานวิชาการ

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
1 ครู 1 1 ความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล 1 2 ขาดแคลนอัตรากำลังครู และมีครูไม่ครบทุกกลุ่มสาระ ซึ่งหลักสูตรใหม่กำหนดให้จัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ 1.3 ขาดการจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในสถานศึกษา กรณีพิเศษต่าง ๆ เช่น โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โรงเรียนในพื้นที่กันดาร เสี่ยงภัย เป็นต้น	1 1 เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การวัดประเมินผล ให้ครูในเขตพื้นที่การศึกษา 1 2 ก ค ศ ควรพัฒนาเกณฑ์การกำหนดอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
2. ศึกษานิเทศก์ 2 1 อัตรากำลังศึกษานิเทศก์ ไม่เพียงพอ และไม่ครบทุกกลุ่มสาระและทุกช่วงชั้น 2 2 การนิเทศการสอน ยังจัดให้มีการนิเทศทางไกลไม่ทั่วถึง เนื่องจากพื้นที่รับผิดชอบกว้างมาก	2 สร้างเครือข่ายการนิเทศ พร้อมทั้งสนับสนุนให้มีการนิเทศภายในและการเชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ใหม่จากผู้นิเทศภายนอก เพื่อการปรับปรุงการพัฒนางานร่วมกัน
3. ระบบการประกันคุณภาพ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไม่ชัดเจน ไม่สามารถนำมาตรฐานไปปฏิบัติได้	3. กำหนดวิธีการนำมาตรฐานไปปฏิบัติให้เหมาะสมกับโรงเรียน
4 สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา และแหล่งการเรียนรู้มีน้อย	4 พัฒนาครู แหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาร่วมสร้างคู่มือ สื่อการเรียนการสอน เพื่อใช้ในโรงเรียนร่วมกัน

จากการศึกษาวรรณกรรมยังพบว่า มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา - ควรมีการประเมินและปรับปรุงสถานศึกษา โดยนำปัจจัยอื่นหรือองค์ความรู้ใหม่มาปรับประยุกต์ เช่น หลักเศรษฐกิจพอเพียง การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

1. ปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการพัฒนาครูให้เกิดผลอย่างแท้จริง โดยยึดการวิเคราะห์สภาพพื้นฐานและการพัฒนาต่อยอด ที่เน้นการปฏิบัติจริง ตอบสนองความต้องการ และความแตกต่างของบุคคล

2. เตรียมการสอน โดยวิเคราะห์หลักสูตร ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ

3. การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยการมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง และใช้ผลการประเมินซ่อมเสริมนักเรียนในทุกชั้น

4. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้สอดคล้องกับสภาพโรงเรียนที่มีจำนวนครูไม่ครบชั้น และเน้นบูรณาการในช่วงชั้นที่ 1

5. พัฒนาครูผู้สอนในเรื่องการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายให้นักเรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ โดยเน้นการพัฒนาที่มีการปฏิบัติจริงในสภาวะการทำงานปกติ

(2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
1 การจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินงานตามภารกิจ	1 1 จัดสรรงบประมาณและเงินอุดหนุนรายหัวเพิ่มให้โรงเรียนให้เพียงพอในการนำไปพัฒนาการจัดการศึกษา 1 2 ควรมีการสำรวจข้อมูลความขาดแคลน และจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรมตามความจำเป็นและความต้องการ
2 การจัดสรรและอนุมัติงบประมาณล่าช้า ไม่ต่อเนื่อง	2 1 จัดสรรงบประมาณให้ทันเวลาดำเนินการ และให้สถานศึกษามีโอกาสร่วมในการจัดสรรงบประมาณให้บริหารงบประมาณเอง 2 2 ควรมีศูนย์/คลัง ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องปัจจุบัน ไม่ซ้ำซ้อน เป็นแบบเดียวกัน
3 ระเบียบการเงินและการคลังบางประการยุ่งยากล้าสมัย	3 ปรับปรุงระเบียบการเงินและการคลังให้ทำงานได้สะดวกรวดเร็ว อบรมให้ความรู้เรื่องการใช้โปรแกรม GFMIS และอบรมเรื่องการเงินและพัสดุ
4 การติดตาม ตรวจสอบ การเงินและบัญชีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษายังไม่ทั่วถึง	4 ติดตาม ตรวจสอบ การเงินและบัญชีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาให้ทั่วถึง และต่อเนื่อง

(3) ด้านการบริหารงานบุคคล

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
1 บุคลากรมีจำนวนไม่ครบตามกรอบอัตรากำลัง ยังขาดแคลนมาก	1 จัดสรรอัตรากำลังให้เพียงพอตามกรอบอัตรากำลัง
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการคัดเลือกและบรรจุครูไม่ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา	2. ให้สถานศึกษาสรรหาครูได้เอง เพื่อให้ตรงความต้องการของโรงเรียน
3. บุคลากรขาดความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับงาน	3 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถตรงกับงาน
4 การดำเนินการเกี่ยวกับการบรรจุ การย้าย การเปลี่ยนแปลง ล่าช้า	4 ควรให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งหลังจากเสนอย้าย อ.ก.ค.ศ แล้ว จะได้ไม่เสียเวลาย้อนกลับมาที่สถานศึกษา

จากการศึกษาวรรณกรรมยังพบว่า มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีความเข้าใจในการบริหารงานของสถานศึกษา และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองให้ชัดเจน

2. ควรสร้างวัฒนธรรมใหม่ในการบริหารงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มีระบบที่ชัดเจน และสามารถชี้แจงหรือตอบคำถามในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลได้แทนกันทุกคน

3. ควรมีการตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ โดยให้จัดทำรายงานประจำเดือน

4. ควรจัดรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไปประจำหรือรับผิดชอบรายอำเภอ

(4) ด้านการบริหารทั่วไป

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
1 การติดต่อประสานงานระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับโรงเรียนไม่คล่องตัว	1 ปรับปรุงการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาใหม่ ให้เล็กลง หรือมีเขตช่วยประสานระดับอำเภอเพื่อการติดต่อประสานงานอย่างใกล้ชิด
2 ระบบการติดต่อสื่อสารและการประสานงานระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับสถานศึกษา ในภาพรวมยังไม่มีประสิทธิภาพ	2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรทำหน้าที่ในการให้บริการ มีความยินดีในการบริการ ปรับปรุงการบริการให้มีประสิทธิภาพ และอำนวยความสะดวกในการติดต่อ
3 งานธุรการมีปริมาณมาก บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง e-office e-filing	3 พัฒนาระบบ e-office ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4 งานบริหารทั่วไปมีขอบเขตกว้างมาก ครอบคลุมงานการเงินและทรัพย์สิน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำเฉพาะส่วนที่ตนถนัด	4 ควรแยกงานการเงินและทรัพย์สินออกจากงานบริหารทั่วไป
5 ไม่มีการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารการศึกษาเอกชนระดับต่าง ๆ	5 ควรมีการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

จากการศึกษาวรรณกรรมยังพบว่า มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการกลั่นกรองหนังสือสั่งการ หรือหนังสือราชการที่ให้สถานศึกษาปฏิบัติ ทำให้มีผลกระทบต่อเวลาในการสอนหนังสือ

2. ควรมีการให้บริการเสร็จสิ้น ณ จุดเดียว (one stop service)

3. ควรจัดสรรเครื่องมือ อุปกรณ์ การสื่อสาร เทคโนโลยี ต่าง ๆ ให้แก่สถานศึกษา และควรครบทุกสถานศึกษา เพื่อความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร การประสานงาน

4. ควรมีการจัดสวัสดิการให้กลุ่มโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
13 5 การกระจายอำนาจยังไม่กระจายถึงโรงเรียนจริง บางส่วนยังสั่งการจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้โรงเรียนไม่มีอิสระในการบริหารงบประมาณ ตามความต้องการของโรงเรียน	
14 ได้รับจัดสรรงบประมาณล่าช้า ทำให้การดำเนินการไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้	14. ควรจัดสรรและโอนเงินงบประมาณตามกำหนดเวลาของงานและโครงการ ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณและแจ้งรายละเอียดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้รับทราบ เพื่อวางแผนและเตรียมดำเนินการ
15 ปฏิทินกำหนดเวลาในการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณไม่ชัดเจน	15 กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางในการจัดทำคำของบประมาณให้ชัดเจนเป็นปฏิทินประจำปี
16 จำนวนงบประมาณที่แจ้งจัดสรรให้ไม่ตรงกับจำนวนเงินที่อนุมัติเงินประจำงวด	16. พิจารณาอนุมัติงบประมาณตามที่แจ้งจัดสรรให้กับเขตพื้นที่การศึกษา
17 ขาดการประเมินแผนงานโครงการอย่างแท้จริง การบริหารงบประมาณเขตพื้นที่การศึกษาไม่โปร่งใส	17 จัดระบบตรวจ ติดตาม ประเมินผลการใช้งบประมาณอย่างจริงจัง
18 สถานศึกษาไม่ใช้แผนงานเป็นเครื่องมือในการบริหารงบประมาณ	18. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดมาตรการในการตรวจสอบ กำกับ กิจกรรมเพื่อให้สถานศึกษา ใช้แผนงานเป็นเครื่องมือในการบริหารงบประมาณ
19 การจัดสรรงบประมาณเน้นงบบริหารงานมากกว่างบพัฒนา	
20 ขาดงบประมาณในการสนับสนุนให้มีการคิดริเริ่มสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ	
21 งบประมาณไม่สัมพันธ์กับผลงาน	
22 การยุบอัตรากำลังเนื่องจากเกษียณอายุราชการ แต่มิได้มีการจัดสรรงบจัดจ้างมาทดแทน ทำให้ครูต้องปฏิบัติงานหลายด้านเป็นผลให้สอนได้ไม่เต็มที่	

(3) ด้านการบริหารงานบุคคล

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
1. เกณฑ์การกำหนดอัตรากำลังข้าราชการครูของ ก.ค.ศ.ที่กำหนดไว้เดิม ไม่เหมาะสมกับหลักสูตรใหม่ที่กำหนดให้จัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ (โรงเรียนแห่งหนึ่ง มีนักเรียน 30 คน ตามเกณฑ์ ก.ค.ศ จะมีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูได้เพียง 2 คน แต่การจัดการเรียนการสอน จะต้องสอนทุกกลุ่มสาระ และทุกชั้น ซึ่งโรงเรียนเปิดสอน ป.1-ป 6) ทำให้มีครูไม่เพียงพอกับการจัดการเรียนการสอนจะทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา	1 ก ค ศ ควรกำหนดเกณฑ์อัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใหม่ให้เหมาะสม
2 ความไม่ชัดเจน ในระเบียบปฏิบัติ และกฎหมาย	2 ก.ค.ศ ต้องออกกฎ ระเบียบที่ชัดเจน ตามที่กฎหมายกำหนด
3 การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา บางตำแหน่ง อ ก ค ศ เขตพื้นที่การศึกษา ไม่สามารถดำเนินการได้เอง เช่น ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่ม ฯลฯ	3 ก ค ศ ควรกระจายอำนาจให้ อ ก ค ศ เขตพื้นที่การศึกษา สามารถพิจารณาย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งดังกล่าวได้เอง
4 บุคลากร ขาดทักษะในการปฏิบัติหน้าที่	4 ควรกำหนดคุณภาพการปฏิบัติงานด้วยสมรรถนะ
5 บุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา 38 ค (2) ซึ่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษานำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้ในการกำหนดตำแหน่ง และการให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง ซึ่งมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานการบริหารงานบุคคล ทำให้เกิดความสับสน	5 ควรแก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ 2547 เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาอื่น เป็นข้าราชการครูด้วย
6. มีประเภทของข้าราชการครู จำนวนมาก เช่น ครู ที่มาจาก ลูกจ้างประจำ ครู ที่มาจาก ลูกจ้างชั่วคราว (ใช้เงินงบประมาณจ้าง / ใช้เงินนอกงบประมาณจ้าง) ครู ที่มาจาก พนักงานราชการ ครู โดยการจ้างแรงงาน ตามระเบียบงานพัสดุ ซึ่งจะมีข้าราชการครูมาก หลายลักษณะ ซึ่งจะแตกต่างกัน ในเรื่องสมรรถนะ อุดมการณ์ ในการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ถ้าจำเป็นต้องมีหลายประเภทต้องกำหนดความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูแต่ละประเภท ให้ชัดเจน เช่น ครู ที่มาจากพนักงานราชการ ถ้าบรรจุและได้รับการแต่งตั้งแล้ว ภายใน 5 ปี จะได้เป็นข้าราชการครู	6. ควรกำหนดให้ข้าราชการครูตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 เพียงประเภทเดียว

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
7 ขาดการเตรียมคน พัฒนาคน เพื่อจะให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ซึ่งได้กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ 2547 มาตรา 24 (4) ควรมองภาพไปในอนาคตด้วย บางเขตพื้นที่การศึกษาในอีก 1-5 ปี จะมีข้าราชการครูเกษียณอายุราชการถึง 50% และตำแหน่งบางตำแหน่งจะสรรหายาก เนื่องจากไม่มีผู้สนใจ เช่น ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์	7 ควรกำหนดให้มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง
8 กระบวนการบริหารงานบุคคล ล่าช้า เกิดปัญหาเนื่องจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 เพิ่งประกาศใช้หลักเกณฑ์ฯ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูฯ มีการประกาศใช้ค่อนข้างน้อย และไม่กระจายอำนาจ	8. ควรทบทวนหลักเกณฑ์ฯ ต่าง ๆ โดยเน้นการกระจายอำนาจให้มากขึ้น และเร่งรัดให้ออกหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบให้เร็วขึ้น
9 การกำหนดให้การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งและบางวิทยฐานะ เป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและมีผลกระทบต่อตารางการสอนของครู	9 1 ควรให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการฝึกอบรมโดยเฉพาะเป็นผู้จัด หรืออาจให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ รวมกันในหลาย ๆ เขตพื้นที่การศึกษา และจัดอบรมเป็นคราวเดียวกัน หรืออาจให้ดำเนินการแต่งตั้งก่อนแล้วจึงพัฒนา โดยกำหนดระยะเวลาว่า ภายใน 1 ปี 9 2 ควรกำหนดให้ผู้ที่จะต้องเข้ารับการอบรม ต้องผ่านการประเมินทั้ง 3 ด้านก่อน
10. กรณีที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอหารือในบางเรื่องที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ และยังไม่ได้รับการตอบข้อหารือจากสำนักงาน ก.ค.ศ. ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา และเกิดความล่าช้า	10. สำนักงาน ก.ค.ศ. ควรตอบข้อหารือให้รวดเร็ว
11 ความยืดหยุ่นของหลักเกณฑ์ ทำให้เกิดปัญหาความไม่ชัดเจน เช่น หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ วิทยฐานะครูชำนาญการ กำหนดคุณสมบัติในครั้งแรกเป็นดังนี้	11. การกำหนดหลักเกณฑ์ฯ ควรให้มีความชัดเจนในการตีความ และครอบคลุม และเป็นมาตรฐาน

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
- ดำรงตำแหน่งครูมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี สำหรับผู้มีวุฒิปริญญาตรี 4 ปี สำหรับผู้มีคุณวุฒิปริญญาโท และ 2 ปี สำหรับผู้มีวุฒิปริญญาเอก นับถึงวันที่ยื่นคำขอ ต่อมากำหนดเพิ่มเติม ต่ำกว่าปริญญาตรี ก็สามารถขอให้มีวิทยฐานะครูชำนาญการได้	
12 การจัดคนลงตามกรอบอัตรากำลัง และการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นยังไม่สามารถดำเนินการได้	12. ควรเร่งจัดทำหลักเกณฑ์และวิธีการฯ ให้รวดเร็ว
13 การสรรหาและการบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ เป็นข้าราชการครูไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 กล่าวคือ ต้องการให้สถานศึกษาได้ครูตามที่ต้องการ (โรงเรียนมีตำแหน่งว่าง แต่ อ ก ค ศ เขตพื้นที่การศึกษามีรายชื่อบุคคลให้โรงเรียน เพื่อบรรจุและแต่งตั้ง)	13 โดยการให้ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษามอบให้สถานศึกษานั้น ๆ จัดให้มีการดำเนินการสรรหาเอง
14. หลักเกณฑ์การเลื่อนวิทยฐานะ ไม่สอดคล้อง สัมพันธ์กับคุณภาพโรงเรียน และนักเรียน	14. ควรกำหนดหลักเกณฑ์ฯ การเลื่อนวิทยฐานะให้สอดคล้อง สัมพันธ์กับหน้าที่ความรับผิดชอบและผลการปฏิบัติงาน
15. หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ ไม่กำหนดปฏิทินการปฏิบัติให้ชัดเจน	15 กำหนดปฏิทินการปฏิบัติให้ชัดเจนทุกขั้นตอน
16. ก.ค.ศ. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ 0206.3/2299 ลงวันที่ 6 มิถุนายน 2550 กำหนดให้มีคณะกรรมการกลั่นกรอง และมีคณะกรรมการประเมิน ทำให้มีการตั้งคณะกรรมการมากเกินไป ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ได้ใช้ดุลยพินิจเพียงดูตามมติเท่านั้น	16. ไม่ควรมีคณะกรรมการกลั่นกรองควรให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้นำเสนอต่อ อ ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา
17. การกำหนดองค์ประกอบของ อ ก ค ศ เขตพื้นที่การศึกษาซ้ำซ้อน คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ มาจากตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ ได้ ผู้แทน ก ค ศ มาจากตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ ได้ ผู้แทนคุรุสภา มาจากตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ ได้	17 ควรกำหนดที่มาขององค์ประกอบของ อ.ก ค ศ.เขตพื้นที่การศึกษาที่ไม่ซ้ำซ้อนกัน
18 ผู้แทน ก.ค.ศ. ไม่สามารถให้คำปรึกษาในด้านการบริหารงานบุคคลได้	18 ควรกำหนดให้ผู้แทน ก.ค.ศ เป็นผู้มีความรู้ประสบการณ์ เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เพื่อเป็นที่ปรึกษาให้ อ ก ค ศ เขตพื้นที่การศึกษาได้

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
19 ปฏิทินการปฏิบัติงาน ตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการฯ พ.ศ 2547 มีข้อจำกัด คือ การพิจารณาเลื่อนขั้น โดยใช้ผลการประเมินการปฏิบัติงาน ถึงวันที่ 31 มีนาคม, 30 กันยายน และต้องดำเนินการตามกระบวนการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 10 เมษายน, 10 ตุลาคมเพื่อให้สามารถเบิกจ่ายเงินเดือน/ค่าจ้างใหม่ได้ทันภายในเดือนเมษายน, ตุลาคม (การเบิกเงินตามระบบ GFMIS กำหนดวันที่ฐาน ในวันทำการประมาณช่วงกลางเดือน) ของแต่ละเดือนหากยึดถือปฏิบัติตามปฏิทินของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะไม่สามารถเบิกจ่ายเงินเดือนและค่าจ้างใหม่ได้ทัน ภายในเดือนเมษายนหรือตุลาคม ประกอบกับมีเจ้าหน้าที่ตามารอบอัตรากำลังน้อย การปฏิบัติงานที่มากและยุ่งยากในเวลาจำกัด อาจจะเกิดข้อบกพร่องได้ง่าย	19 ยึดถือตามปฏิทินการปฏิบัติที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ในหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการฯ พ.ศ 2547 กรณีที่เจ้าหน้าที่การเงินไม่สามารถเบิกเงินตามระบบ GFMIS ได้ทันก็ให้ตกเบิกในเดือนถัดไป ควรมีคอมพิวเตอร์สำหรับการดำเนินการ ในเรื่องการเลื่อนขั้นเงินเดือน และการจัดทำบัญชีถือจ่ายโดยเฉพาะ
20 การบรรจุข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ บางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ดำเนินการออกคำสั่งบรรจุและแต่งตั้งแล้ว แต่บางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากยังไม่มีหลักเกณฑ์การสรรหาฯ	20. ก ค ศ ควรตรวจสอบคำสั่ง กรณีที่ไม่ปฏิบัติตามแนวทางที่ ก ค ศ กำหนด และควรออกหลักเกณฑ์การสรรหาศึกษานิเทศก์ โดยเร็ว

(4) ด้านการบริหารทั่วไป

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
1 กลุ่มอำนวยการ ประกอบด้วยกลุ่มงานบริหารทั่วไป และกลุ่มงานการเงินและสินทรัพย์ ซึ่งลักษณะงานมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง	1 1 กำหนดให้มีกลุ่มการเงินและสินทรัพย์เพิ่มขึ้น แยกออกจากกลุ่มอำนวยการ 1 2 การปฏิบัติงานของทุกกลุ่มในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีการประสานงานกัน ลดความซ้ำซ้อนของการปฏิบัติงาน
2 กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน จัดตั้งโดยประกาศกระทรวงศึกษาธิการ แต่ในสภาพความเป็นจริงเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตมีโรงเรียนเอกชน และบางเขตพื้นที่การศึกษามีจำนวนโรงเรียนเอกชน ตามเกณฑ์ที่กำหนด (20 โรงเรียน) แต่ไม่ได้มีประกาศตั้งเป็นกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน	2. กำหนดให้มีกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชนในทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
3 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ยังไม่สามารถดำเนินการให้เป็นข้อมูลเพื่อการบริหารได้อย่างจริงจัง ข้อมูลสารสนเทศยังสับสน เก็บซ้ำซ้อนเพิ่มภาระให้ครู โรงเรียนยังขาดข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เป็นสารสนเทศเพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหาร วางแผน รวมทั้งขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ในด้าน ICT ที่จะสามารถดูแลการใช้ระบบดูแลการใช้ระบบโดยตรงเมื่อระบบมีปัญหา	3.1 ควรจัดตั้งกลุ่ม ICT เพื่อสามารถจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนางานของเขตพื้นที่การศึกษาได้ 3.2 ปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากรให้ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการปฏิบัติงาน และจัดทำ Program ให้ใช้เป็นระบบเดียวกัน 3.3 ต้องนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการศึกษาทั้งในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน 3.4 กำหนดให้บุคลากร ครู นักเรียน จะต้องมีความรู้ด้านเทคโนโลยี แค่ไหน เพียงไร (กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำ) 3.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือโรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาให้บุคลากรมีความรู้ด้าน ICT อย่างต่อเนื่อง 3.6 พัฒนาระบบ e-office ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4 บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามาจากหน่วยงานที่หลากหลาย เช่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด, สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ, สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด ซึ่งบุคคลที่เคยปฏิบัติงานระดับจังหวัด ส่วนใหญ่จะไม่มีปัญหาการปฏิบัติงาน แต่ถ้ามาจากระดับอำเภอไม่เคยปฏิบัติงานมาก่อน จะไม่สามารถปฏิบัติงานได้คล่อง	4. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในงานที่ปฏิบัติอยู่
5 การเข้าเรียนของนักเรียน 5.1 ยังมีเด็กที่ถึงวัยต้องเข้าเรียนภาคบังคับ แต่ไม่สามารถเข้าเรียนได้ หรือบางคนเข้าเรียน แต่มีเวลาเรียนไม่ครบ 200 วัน มีปัญหาต้องหยุดเรียนเพื่อดูแลบิดามารดา ทำให้มีวันเรียนไม่ครบตามเกณฑ์ 5.2 นักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับต้องเรียนต่อในระดับปริญญาตรีเท่านั้น จึงจะสามารถประกอบอาชีพได้ แต่นักเรียนบางคนไม่สามารถเข้าเรียนต่อได้ เพราะต้องช่วยเหลือบิดา มารดา ปัญหาคือการจัดการศึกษายังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในด้านวิชาชีพได้	5.1 ควรจัดการศึกษาให้มีความยืดหยุ่น นักเรียนไม่ต้องเรียนในสถานศึกษาครบ 200 วัน โดยจัดประสบการณ์อื่นทดแทนได้หรือไม่ 5.2 จัดให้มีการเรียนสายวิชาชีพในระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้เป็นทางเลือกให้กับนักเรียนที่ไม่สามารถเรียนต่อในระดับปริญญาตรีได้

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
6. การประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารการศึกษาเอกชนระดับต่าง ๆ ให้มีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษายังมีน้อยอยู่ (แต่อาจ) เพราะติดขัดที่กฎระเบียบ จึงทำให้ไม่สามารถเข้ามาร่วมได้	6 1 เขตพื้นที่การศึกษาต้องให้การสนับสนุนเอกชน สถาบันต่าง ๆ ผู้ประกอบการ องค์กรส่วนท้องถิ่น เข้ามาร่วมในการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้มากขึ้น เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน 6 2 แก้ไขกฎระเบียบที่ขัดข้อง เพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
7. ระเบียบเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป บางเรื่องล้าสมัย ต้องแก้ไขให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ผู้ปฏิบัติ เช่น - การเปลี่ยนชื่ออาคาร ต้องเสนอขอเขตพื้นที่การศึกษา ควรมอบให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้เอง - การขยายชั้นเรียน เช่น เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 จะขอขยายเปิดสอนเป็นช่วงชั้นที่ 3 เพิ่มเติม ต้องเสนอขอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอนุมัติ ควรมอบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการได้เอง - การจัดตั้งโรงเรียน ระเบียบกฎเกณฑ์แตกต่างกันระหว่างโรงเรียนรัฐบาลกับโรงเรียนเอกชน คือ โรงเรียนรัฐบาลต้องมีเนื้อที่ 25 ไร่ ส่วนโรงเรียนเอกชนมีเนื้อที่ 2 งาน ก็สามารถจัดตั้งเป็นโรงเรียนได้	7 1 แก้ไขระเบียบเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป ควรให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ผู้ปฏิบัติงานให้มากขึ้น 7 2 ควรมีการให้บริการแบบเสร็จสิ้น ณ จุดเดียว (One Stop Service) เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน
8 การรับนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนที่ได้รับความนิยม เกิดปัญหาพื้นที่บริการทับซ้อนกัน	8. กำหนดพื้นที่บริการให้ชัดเจน ไม่ทับซ้อนกัน
9. ระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ยังขาดความต่อเนื่อง จึงทำให้ไม่ทราบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน	9 มีโครงการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เพื่อจะได้นำผลเป็นแนวทางแก้ไขและพัฒนา
10 อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ขาดแคลน เครื่องคอมพิวเตอร์ไม่ทันสมัย	10. จัดเครื่องมือ อุปกรณ์สื่อสาร และคอมพิวเตอร์ให้ครบทุกโรงเรียนจะได้มีความสะดวกในการติดต่อประสานงาน
11 บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนไม่เน้นการทำวิจัยและใช้ประโยชน์ทางการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและนำผลวิจัยไปใช้พัฒนาการวางแผน	11 ส่งเสริมให้ทำวิเคราะห์ วิจัยอย่างง่าย เพื่อใช้ในการพัฒนางาน

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
12. การบริหารการศึกษายังรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางมาก ทำให้เกิดปัญหาด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เช่น การให้นโยบายและให้งบประมาณทำงานตามโครงการต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	12 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรให้งบประมาณและให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ เป็นผู้พิจารณาและดำเนินกิจกรรมตามความต้องการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานั้น ๆ
13. การติดต่อประสานงาน และระบบการติดต่อสื่อสารระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับสถานศึกษาในภาพรวมยังไม่คล่องตัวและไม่มีประสิทธิภาพ	13. ปรับปรุงการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาให้เล็กลง หรือมีเขตย่อยประสานระดับอำเภอเพื่อการติดต่อประสานงานอย่างใกล้ชิด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลจากการนำปัญหาการปฏิบัติงานและแนวทางแก้ไขที่ได้จากการศึกษาวรรณกรรมที่ได้กล่าวแล้ว ในบทที่ 2 มาประมวลรวมกับความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานและแนวทางแก้ไขที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการสัมภาษณ์กลุ่มรูปแบบกลุ่มสนทนา (focus group) ครั้งที่ 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประชุมเชิงปฏิบัติการสัมภาษณ์กลุ่มรูปแบบกลุ่มสนทนา (focus group) ครั้งที่ 2 โดยจากการประมวลข้อมูลพบว่า มีปัญหาการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 4 ด้าน และแนวทางแก้ไข ดังนี้

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
ด้านการบริหารงานวิชาการ 1 ครู 1 1 ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ทางวิชาการน้อย ทำให้ไม่ทันต่อความทันสมัยขององค์ความรู้ 1 2 ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล 1 3 สอนไม่เต็มเวลา เนื่องจากต้องทำงานสนับสนุนการสอนด้วย เช่น งานธุรการ งานการเงิน เป็นต้น 1 4 ขาดแคลนอัตรากำลังครู มีครูไม่ครบทุกกลุ่มสาระ ซึ่งหลักสูตรใหม่กำหนดให้จัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ 1.5 ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในสถานศึกษากรณีพิเศษต่าง ๆ เช่น โรงเรียนที่มีเด็กพิการ พื้นที่กันดาร เสี่ยงภัย เป็นต้น 1 6 ปัญหาหนี้สิน ทำให้มีผลต่อการจัดการเรียนการสอน	1.1 ส่งเสริมให้ครูสร้างความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร สร้างการเรียนรู้ให้มากที่สุด มุ่งประโยชน์การบูรณาการให้เด็กเกิดความรู้องค์รวม 1.2 ก ค ศ. ควรพัฒนาเกณฑ์การกำหนดอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใหม่ 1 3 ใช้ outsource แต่ทั้งนี้ต้องได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ 1.4 ให้มีกลไกย่อยในการส่งเสริม ควรมีการให้รางวัลยกย่อง ชมเชย ด้วยตัวเงินหรือไม่ใช่ตัวเงินแก่ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษากรณีพิเศษต่าง ๆ 1 5 องค์กร/สถาบันการเงินต่าง ๆ ควรทบทวนการปล่อยเงินกู้ ซึ่งปัจจุบันการกู้ทำได้ง่ายและแหล่งเงินกู้มีมากขึ้นในขณะที่วินัยในการใช้จ่ายลดลง

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
2 ศึกษานิเทศก์ ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบหลักเกี่ยวกับงานนิเทศ และงานด้านวิชาการ แต่ปัจจุบันพบว่า 2.1 อัตรากำลังศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอต่อภาระหน้าที่ในบางเขตพื้นที่การศึกษาไม่มีศึกษานิเทศก์ หรือบางเขตพื้นที่การศึกษามีจำนวนน้อย ซึ่งศึกษานิเทศก์ต้องทำงานเครือข่ายสถานศึกษา ร่วมกันประสานแผนผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาโรงเรียนในเครือข่ายที่รับผิดชอบ เมื่อขาดอัตรากำลังศึกษานิเทศก์ จึงทำให้การพัฒนางานด้านวิชาการทำได้ยาก 2.2 ศึกษานิเทศก์ที่มีความสามารถในการนิเทศเฉพาะด้านยังมีน้อย ทำให้ไม่สามารถนิเทศได้ โดยเฉพาะการนิเทศระดับช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 2.3 การนิเทศการสอนยังไม่ทั่วถึง	2.1 ก.ค.ศ. ต้องตรวจสอบอัตรากำลังกับปริมาณงานในปัจจุบัน และกำหนดอัตรากำลังให้เพียงพอ 2.2 สร้างเครือข่ายการนิเทศ พัฒนาศึกษานิเทศก์ให้มีความรู้ ความสามารถในการนิเทศ มีการนิเทศทางไกล 2.3 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนิเทศภายใน และการเชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ใหม่ ๆ จากผู้นิเทศภายนอก เพื่อการปรับปรุงพัฒนางานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ
3 หลักสูตรสถานศึกษา 3.1 ความไม่ชัดเจนของหลักสูตรสถานศึกษา ถ้าเทียบกับหลักสูตรเดิมที่มีทิศทางชัดเจนว่า ต้องการให้นักเรียนเป็นอย่างไร ผลิตเด็กได้ตรงตามความต้องการของตลาด หลักสูตรใหม่เป็นการบูรณาการหลักสูตร ให้มีหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นที่นักเรียนเป็นศูนย์กลาง (child centre) กำหนดให้มีกลุ่มสาระหลักและสาระเสริม ซึ่งส่วนกลางเป็นผู้กำหนดมา โดยไม่คำนึงถึงความต้องการและความพร้อมของเขตพื้นที่การศึกษา/สถานศึกษา ทำให้เกิดความสูญเปล่า 3.2 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐานและช่วงชั้น ต้องมีการเตรียมความพร้อมให้กับผู้บริหารและผู้ใช้หลักสูตรเพื่อสร้างความชัดเจน ความเข้าใจและให้เกิดแนวคิดที่ตรงกัน ทั้งในระดับนักเรียน ครู ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และผู้รับผิดชอบงานหลักสูตร ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่ปัจจุบันครู ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ยังคงอิงหลักสูตรเดิม ความต้องการให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ จึงไม่เป็นไปตามแนวคิดของหลักสูตร ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอน	3.1 สร้างความรับผิดชอบให้ผู้บริหารเข้าใจหลักสูตรอย่างแท้จริง 3.2 นิเทศ ติดตาม การพัฒนาหลักสูตร 3.3 ควรมีการประเมิน และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาโดยนำปัจจัยอื่นหรือองค์ความรู้ใหม่มาปรับประยุกต์ เช่น หลักเศรษฐกิจพอเพียง หลักการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น 3.4 ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้ครอบคลุมพัฒนาการรอบด้าน

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
4 ครอบครัว 4.1 สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ไม่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมการศึกษา ครอบครัวยากจน บางครั้งเด็กต้องหยุดเรียน เพราะไม่มีเงินค่าเทอม บางครั้งมีความจำเป็นในบางช่วงเวลาที่ต้องใช้แรงงาน ก็ต้องให้เด็กหยุดเรียน ซึ่งมีผลต่อการเรียนของนักเรียน ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 4.2 วิวัฒนาการการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ซึ่งมักจะมีความคิดที่ว่า นักเรียนต้องอยู่ในความดูแลของโรงเรียนและครู แต่เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งแท้ที่จริงบ้านและโรงเรียนหมายถึง ผู้ปกครอง และครูต่างก็ต้องร่วมรับผิดชอบในการเรียนการสอน การดูแลอบรมความประพฤติ การคิดการกระทำของนักเรียน แต่ที่เป็นอยู่ปัจจุบัน บ้านจะทิ้งภาระความรับผิดชอบให้กับโรงเรียน จึงทำให้ขาดความเชื่อมโยง	4. กระทรวงศึกษาธิการและเขตพื้นที่การศึกษาต้องประสานความร่วมมือให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง
5 งบประมาณ งบประมาณสนับสนุนให้เขตพื้นที่การศึกษา คิดวิเคราะห์แก้ปัญหา เพื่อการพัฒนางานตามสภาพปัญหา และความต้องการมีค่อนข้างน้อย ทำให้การพัฒนางานด้านวิชาการไม่ครอบคลุมทุกมิติของสภาพปัญหาและความต้องการ	5.1 ควรอุดหนุนงบประมาณให้กับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการพัฒนางาน โดยเฉพาะการสร้างศูนย์สื่อศูนย์บริการวิชาการ ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอน 5.2 การจัดสรรงบประมาณ ควรสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนา ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องจัดลำดับความสำคัญของแต่ละกิจกรรม และวิเคราะห์ความเป็นไปได้เพื่อบริหารงบประมาณให้เกิดผลสูงสุด
6. สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา และแหล่งการเรียนรู้มีน้อย	6 พัฒนาครู แหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และส่งเสริมให้สถานศึกษาร่วมสร้างคู่มือ สื่อการเรียนการสอน เพื่อใช้ในโรงเรียนร่วมกัน
7. เครื่องมือและอุปกรณ์ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนางานด้านวิชาการ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ เครื่องสแกน ขาดประสิทธิภาพ และไม่เพียงพอต่อการพัฒนางานที่เป็นเอกสารทางวิชาการ ซึ่งเป็นพื้นฐานการพัฒนาองค์ความรู้ที่สำคัญ ตลอดจนขาดเจ้าหน้าที่พิมพ์และตรวจสอบเอกสาร	7 จัดให้มีเครื่องมือและอุปกรณ์พื้นฐานจำเป็น ที่มีประสิทธิภาพให้เพียงพอ

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
8 การรวมอำนาจของส่วนกลาง 8.1 การปฏิบัติงานด้านวิชาการ ส่วนใหญ่ยังได้รับการกำหนดให้มีการดำเนินการจากส่วนกลาง และส่งผลต่อสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาต้องใช้เวลาในการปฏิบัติตามที่ส่วนกลางสั่ง ซึ่งในบางกรณีอาจไม่เหมาะสมกับเขตพื้นที่การศึกษานั้น ทำให้เกิดความสูญเปล่า และทำให้ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนไม่เต็มที่ 8.2 นโยบายจากส่วนกลาง ผันแปรอยู่ตลอดทำให้การปฏิบัติมีความยุ่งยากและสิ้นเปลือง	8.1 ส่วนกลางควรกำหนดในด้านนโยบาย มีการติดตามประเมินผล เป็นระยะ 8.2 กิจกรรมส่วนใหญ่ ควรให้พื้นที่ได้วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา สาเหตุและวิธีการแก้ปัญหาตามบริบทและเป็นไปตามความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ 8.3 ให้เขตพื้นที่การศึกษารับผิดชอบผลงาน (Accountability) ส่วนกลางจัดระบบตรวจสอบ ติดตามประเมินผลให้เข้มแข็ง
9 การจัดการเรียนรู้ 9.1 ครูจัดการเรียนรู้ได้ไม่เต็มเวลา เพราะมีหน้าที่ความรับผิดชอบที่นอกเหนือจากการเรียนการสอน ได้แก่ งานธุรการ งานการเงิน เป็นต้น 9.2 การจัดการเรียนรู้ มิได้มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานและอุปนิสัยในการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต 9.3 การวัดผล ประเมินผล ซึ่งกำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2542 กำหนดไว้หลากหลายวิธี แต่ปัจจุบันจะเน้นเฉพาะวิธีการทดสอบเป็นส่วนใหญ่ ทำให้นักเรียนท่องจำมากกว่าการใช้ความคิด การเข้าใจ ซึ่งมีผลต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวมที่ไม่ได้ตามมาตรฐาน	9.1 ปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการพัฒนาครูให้เกิดผลอย่างแท้จริง โดยยึดการวิเคราะห์สภาพพื้นฐานและการพัฒนาต่อยอด ที่เน้นการปฏิบัติจริง ตอบสนองความต้องการและความแตกต่างของบุคคล 9.2 เตรียมการสอน โดยวิเคราะห์หลักสูตรศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ 9.3 การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยการมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง และใช้ผลการประเมินในการซ่อมเสริมนักเรียนในทุกชั้น 9.4 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้สอดคล้องกับสภาพโรงเรียนที่มีจำนวนครูไม่ครบชั้น และเน้นบูรณาการในช่วงชั้นที่ 1 9.5 พัฒนาครูผู้สอนในเรื่องการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการที่หลากหลายให้นักเรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ โดยเน้นการพัฒนาที่มีการปฏิบัติจริงในสภาวะการทำงานปกติ

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
10. การจัดระบบประกันคุณภาพภายในยังไม่บรรลุผล กระบวนการจัดคุณภาพกำหนดไว้หลากหลายวิธี ซึ่งจะเป็นกลไกที่ทำให้ระบบประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แต่กลไกต่าง ๆ ที่ถูกกำหนด มิได้เป็นตัวจักรที่ทำให้ระบบประกันคุณภาพบรรลุผล เพราะสภาพการศึกษายังไม่สามารถดำเนินการตามมาตรฐานระบบประกันคุณภาพภายใน เช่น 10.1 การจัดโครงสร้างภายในของสถานศึกษา ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ตามที่กำหนด แต่สถานศึกษามิได้กำหนดตามนั้น กำหนดเป็นอย่างอื่นเพิ่มขึ้น เช่น งานกิจการรมนักเรียน งานความสัมพันธ์ชุมชน ดังนั้นหลักการคิดเกี่ยวกับโครงสร้างสถานศึกษา จึงเป็นปัญหา 10.2 ระบบข้อมูลสารสนเทศ เป็นการทำเพื่อตอบสนองส่วนกลาง มิใช่ตอบสนองความต้องการของสถานศึกษาที่ต้องการจัดระบบสารสนเทศข้อมูลที่จำเป็น 10.3 การทบทวนคุณภาพการศึกษา ซึ่งต้องทำทุก ๆ 3 ปี แต่ยังมิได้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม ตัวจักรสำคัญในการประกันคุณภาพ คือ ครู แต่การบริหารตามตัวชี้วัด 12 มาตรฐาน 84 ตัวชี้วัด ซึ่งเป็นการบริหารที่มุ่งมาตรฐานไม่เกิดในตัวครูอย่างแท้จริง แต่เป็นการประเมินเพื่อให้เสร็จสิ้นตามกระบวนการเท่านั้น ส่งผลให้ระบบประกันคุณภาพภายในที่ไม่มีประสิทธิผลมากนัก	10 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องจัดโครงการพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน เพื่อรองรับการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)
11 ระบบการบริหารจัดการในปัจจุบัน มิได้สร้างให้บุคลากรรักองค์กรและสร้างความรับผิดชอบ บุคลากรยังมิได้มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นสำคัญ ทำให้การพัฒนางานเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่ทันต่อองค์ความรู้ที่เปลี่ยนแปลง	11 ควรมีการพัฒนาวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรให้ตระหนักต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน การทำงานเป็นทีมและสมรรถนะพื้นฐานจำเป็นอื่น ๆ
12 การบริหารจัดการองค์ความรู้ยังไม่เป็นระบบ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยสรรพกำลังระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และประชาชน โดยผู้บริหารสำนักงานทุกระดับต้องเป็นหลัก และบุคลากรในสำนักงานทุกกลุ่มต้องร่วมในการพัฒนา	12.1 ควรกำหนดให้การบริหารจัดการความรู้ เป็นนโยบายสำคัญในการพัฒนาองค์กร 12.2 จัดให้มีระบบพัฒนาการจัดการความรู้ที่มีส่วนร่วมจากทุกกลุ่มงาน อันจะช่วยให้กระบวนการพัฒนางานวิชาการเข้มแข็งขึ้น และเป็นแบบอย่างแก่สถานศึกษา

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
13 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนางานด้านวิชาการมีน้อย โดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้ทุกมิติของสถานศึกษา เช่น หนังสือ สื่อการเรียนการสอนเทคโนโลยีที่หลากหลาย	13 ควรมีการสร้างสรรค์ และพัฒนาศูนย์ที่มีอยู่เดิมให้เป็นศูนย์บริการ ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ให้บริการทางวิชาการทุกมิติ
14 ระบบการกำกับ ติดตาม เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนางาน แต่ปัจจุบันไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการกำกับ ติดตาม ด้านคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีการออกแบบการกำกับ ติดตาม สถานศึกษาแต่ก็มิได้ดำเนินการ	14 ควรมีการประชุมอย่างต่อเนื่อง ที่เน้นการพัฒนาด้านวิชาการ การเติมเต็มความรู้ และแนวทางปฏิบัติที่มุ่งสู่คุณภาพให้กับผู้บริหารสถานศึกษา โดยกำหนดเรื่องและแผนปฏิบัติให้ชัดเจน เพื่อเป็นการกำกับติดตามและกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการบริหารด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง
15. มิได้ส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อการพัฒนางานวิชาการ ซึ่งจะส่งผลเชื่อมโยงไปสู่การเลื่อนวิทยฐานะที่สูงขึ้น อีกทั้งแม้จะมีการวิจัยอยู่บ้าง แต่ไม่ได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	15 จัดอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ งานวิจัย สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้
ด้านการบริหารงานงบประมาณ 1 งบประมาณไม่เพียงพอ งบก่อสร้างอาคารเรียนมีน้อยมาก รวมทั้งงบประมาณสนับสนุนการประชุมอบรมสัมมนา และบริหารจัดการสถานศึกษา	1.1 จัดงบประมาณให้เพียงพอเป็นจำนวนรวมและให้อิสระกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการบริหารงบประมาณตามความจำเป็นและความต้องการตามสภาพจริงโดยใช้ระบบการจัดสรรงบประมาณแบบเงินอุดหนุนทั่วไป เป็นก้อน (Block Grant) 1.2 ควรมีการสำรวจข้อมูลความขาดแคลนและจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรมตามความจำเป็น ความต้องการไม่ควรแยกระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
2 การจัดสรรงบประมาณให้กับนักเรียนเป็นรายหัวเท่า ๆ กัน ก่อให้เกิดความเสียเปรียบสะสมและเกิดความแตกแยกในสังคมและการจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนที่นักเรียนมีผลการเรียนเป็นเลิศหรือเป็นกรณีพิเศษ เช่น โรงเรียนในฝัน โรงเรียนยอดนิยม โรงเรียนกระจายอำนาจฯลฯ เพิ่มความเหลื่อมล้ำให้กับโรงเรียนอื่น ๆ	2 การจัดระบบให้กับนักเรียนเป็นรายหัว ต้องคำนวณตามความจำเป็นของแต่ละคน โรงเรียนขนาดเล็กโอกาสไม่เท่าเทียมกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ต้องจัดสรรงบรายหัวให้มากกว่าเด็กในโรงเรียนขนาดใหญ่

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
3 ไม่สามารถใช้จ่ายได้ตรงตามความต้องการ เนื่องจากติดขัดด้วยระเบียบการบริหารงบประมาณยังไม่คล่องตัวเท่าที่ควรและไม่ทันต่อการแก้ปัญหา ในบางโครงการและกิจกรรมสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้กำหนดให้ดำเนินการและกำหนดวงเงินงบประมาณไม่กระจายอำนาจการบริหารงบประมาณ ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินทั้งระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบ GFMIS	3.1 สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบงบประมาณการเงินและพัสดุ ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง 3.2 ควรกระจายการจัดสรรงบประมาณ การกำหนดโครงการและกิจกรรมเพื่อการพัฒนาแก้ปัญหาให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการมากกว่าที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน
4 ใช้งบประมาณไม่ตรงตามวัตถุประสงค์	4 สร้างความตระหนักและจิตสำนึกในการใช้งบประมาณ
5 แผนพัฒนา เช่น แผนกลยุทธ์ 3 ปี ซึ่งจัดทำตามกรอบนโยบายของต้นสังกัดไม่ได้ใช้ประโยชน์เท่าที่ควร เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงจากผู้ควบคุมนโยบาย	5 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรยึดมั่นในแนวทางการดำเนินงานตามแผนและควรสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามแผนอย่างต่อเนื่อง
6 การจัดสรรเงินเพื่อพัฒนาเขตพื้นที่การศึกษาไม่มีการวิเคราะห์จากแผนพัฒนาของเขตพื้นที่การศึกษา แต่ใช้วิธีจัดสรรให้แต่ละเขตจำนวนใกล้เคียงกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับความจำเป็น ความต้องการสภาวะเศรษฐกิจ และสภาพสังคมของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา	6 กำหนดให้แต่ละเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำแผนพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาตามสภาพที่เป็นจริงและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานวิเคราะห์จัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมตามสภาพของแต่ละเขต
7 ราคากลางสิ่งก่อสร้างต่ำไม่สามารถหาผู้รับจ้างได้การจัดสรรงบประมาณค่าที่ดินสิ่งก่อสร้างให้กับทุกเขตพื้นที่การศึกษาได้รับในจำนวนเท่ากัน แต่ในแต่ละเขตมีสภาพพื้นที่และสภาพเศรษฐกิจแตกต่างกัน	7 ปรับราคากลางสิ่งก่อสร้างให้เป็นปัจจุบัน หรือกำหนดราคาแตกต่างตามสภาพพื้นที่
8. ให้อำนาจกับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการตรวจรับการก่อสร้างอาคาร ก่อให้เกิดปัญหาเนื่องจากไม่มีความรู้ทางด้านนี้	8 ควรมีหน่วยงานที่มีความรู้ความสามารถ ในการก่อสร้างอาคารทำหน้าที่ในการตรวจรับงานโดยเฉพาะ
9 งบประมาณซึ่งเป็นงบประจำของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่เพียงพอต้องมีการปรับใช้จากงบพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นประจำทุกปี	9 ควรเพิ่มงบประจำให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อให้สามารถบริหารและสนับสนุนการจัดการศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
10 การจัดสรรงบประมาณซ่อมแซมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่เป็นระบบและกำหนดเวลาส่งที่ไม่แน่นอน มีการวิ่งเต้นไม่เป็นไปตามขั้นตอน	10. ควรกำหนดเวลาการของบประมาณปรับปรุงซ่อมแซมให้ชัดเจน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หากมีงบประมาณเหลือจ่ายก็ควรแจ้งให้ทุกเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำคำขอหรือยืนยันข้อมูลพร้อมกัน

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
11 บุคลากรด้านการเงินและสินทรัพย์ไม่เพียงพอตามกรอบ	11 ควรเร่งการจัดคนลงกรอบอัตรากำลัง และมีมาตรการเกลี่ยอัตราที่เด็ดขาดและควรมอบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ขาดบุคลากรดำเนินการสรรหาให้เสร็จภายในปีงบประมาณ 2550
12. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่มีส่วนร่วมในการเสนอขอจัดตั้งงบประมาณ การดำเนินการบริหารงบประมาณของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องรอการจัดสรรจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงจะสามารถดำเนินการได้และงบประมาณบางส่วนเป็นการดำเนินการตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสั่งการให้ดำเนินการเป็นกิจกรรมร่วม จากการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ทราบล่วงหน้าหรือทราบในระยะเวลากระชั้นชิด โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณในระยะเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน เป็นการจัดสรรให้อย่างเร่งด่วนและมีเป็นจำนวนมาก การดำเนินการอาจไม่คุ้มค่ากับผลผลิตที่ต้องการ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาเป็นกลุ่มเดียวกันของทุกโครงการ	12 1 ควรให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีส่วนร่วมในการเสนอขอจัดตั้งงบประมาณล่วงหน้า ตามความจำเป็นหรือจัดงบประมาณเป็นก้อน โดยแจ้งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบล่วงหน้า อย่างน้อย 1 ปี 12 2 การจัดงบประมาณตามนโยบาย ควรแจ้ง ล่วงหน้าก่อนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะจัดทำแผนปฏิบัติการรายปีรองรับ
13. ปัญหาการบริหารการเงิน 13.1 การเบิกจ่ายในระบบ GFMIS มีปัญหาในการใช้เครื่อง GFMIS เนื่องจากมีจำนวนหน่วยละ 1 เครื่อง การใช้งานการเบิกและการปลดล็อกเจ้าหน้าที่ต้องเข้าคิวรอการทำงาน โดยเฉพาะช่วงปลายปีงบประมาณ ซึ่งมีการเบิกจ่ายเป็นจำนวนมาก 13 2 การจัดทำรายงาน โดยเรียกรายงานจากเครื่อง GFMIS ซึ่งระบบใช้การดึงข้อมูลจากฐานข้อมูลมาประมวลผลทำได้ช้ามาก โดยเฉพาะช่วงสิ้นเดือนถึงต้นเดือนจะมีการประมวลผลข้อมูลจากทุกหน่วยงานทำให้ไม่สามารถเรียกรายงานเพื่อรายงานสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตามที่กำหนดได้	13 1 ควรมีคอมพิวเตอร์สำหรับการดำเนินการในเรื่องการเลื่อนขั้นเงินเดือนและการจัดทำบัญชีถือจ่ายโดยเฉพาะ 13 2 การจัดสรรงบประมาณควรเป็นก้อน เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนบริหาร ตามความต้องการและความจำเป็น มีอิสระและเกิดความคลองตัว

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
13 3 ปัญหาจากการที่โรงเรียนเป็นหน่วยดำเนินการทางการเงินแล้วส่งเอกสารให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเบิกกับระบบ GFMIS บางครั้งล่าช้า ทำให้การทำงานในระบบไม่เป็นปัจจุบัน บางครั้งมีการปิดงวดไม่สามารถนำข้อมูลเข้าระบบได้ 13 4 ปัญหาจากการกำหนดกรอบอัตรากำลังของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ แต่ในขณะเดียวกันการบริหารการเงินและพัสดุยังคงให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยเบิก ทำให้ปริมาณงานมีมากเกินกำลังบุคลากรส่งผลให้เกิดภาวะเครียดของเจ้าหน้าที่ 13 5 การกระจายอำนาจยังไม่กระจายถึงโรงเรียนจริง บางส่วนยังสั่งการจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้โรงเรียนไม่มีอิสระในการบริหารงบประมาณ ตามความต้องการของโรงเรียน	
14 ได้รับจัดสรรงบประมาณล่าช้า ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้	14 ควรจัดสรรและโอนเงินงบประมาณตามกำหนดเวลาของงานและโครงการ ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณและแจ้งรายละเอียดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สถานศึกษาได้รับทราบเพื่อวางแผนและเตรียมดำเนินการ ดังนั้นควรมีศูนย์/คลังข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องในปัจจุบัน ไม่ซ้ำซ้อน และเป็นระบบเดียวกัน
15 ปฏิทินกำหนดเวลาในการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณไม่ชัดเจน	15 กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางในการจัดทำคำของบประมาณให้ชัดเจนเป็นปฏิทินประจำปี และยึดถือตามปฏิทินการปฏิบัติที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ เช่น ในหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการฯ กรณีที่เจ้าหน้าที่การเงินไม่สามารถเบิกเงินตามระบบ GFMIS ได้ทันก็ให้ตกเบิกในเดือนถัดไป
16 จำนวนงบประมาณที่แจ้งจัดสรรให้ไม่ตรงกับจำนวนเงินที่อนุมัติเงินประจำงวด	16 พิจารณาอนุมัติงบประมาณตามที่แจ้งจัดสรรให้กับเขตพื้นที่การศึกษา
17 ขาดการประเมินแผนงานโครงการอย่างแท้จริง การบริหารงบประมาณเขตพื้นที่การศึกษาไม่โปร่งใส	17 จัดระบบตรวจ ติดตาม ประเมินผลการใช้งบประมาณอย่างจริงจัง

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
18. สถานศึกษาไม่ใช้แผนงานเป็นเครื่องมือในการบริหารงบประมาณ	18. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดมาตรการในการตรวจสอบ กำกับ กิจกรรมเพื่อให้สถานศึกษาใช้แผนงานเป็นเครื่องมือในการบริหารงบประมาณ
19. การจัดสรรงบประมาณเน้นงบประมาณบริหารงานมากกว่างบประมาณพัฒนา	
20. ขาดงบประมาณในการสนับสนุนให้มีการคิดริเริ่มสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ	
21. งบประมาณไม่สัมพันธ์กับผลงาน	
22. การยุบอัตรากำลังเนื่องจากเกษียณอายุราชการ แต่มิได้มีการจัดสรรงบประมาณจัดจ้างมาทดแทน ทำให้ครูต้องปฏิบัติงานหลายด้านเป็นผลให้สอนได้ไม่เต็มที่	
23. การติดตาม ตรวจสอบการเงินและการบัญชียังไม่ทั่วถึง	
ด้านการบริหารงานบุคคล 1. ความล่าช้าในการดำเนินการบริหารงานบุคคล เนื่องจาก 1.1 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 เพิ่งประกาศใช้หลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูฯ มีการประกาศใช้ค่อนข้างน้อย หลักเกณฑ์และวิธีการบางหลักเกณฑ์ควรเร่งดำเนินการ เช่น หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา บรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ 1.2 ความไม่ชัดเจนของกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการในการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 1.3 ความยืดหยุ่นของหลักเกณฑ์ เช่น หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ วิทยฐานะครูชำนาญการกำหนดคุณสมบัติในครั้งแรก เป็นดังนี้ - ดำรงตำแหน่งครูมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี สำหรับผู้มีวุฒิปริญญาตรี 4 ปี สำหรับผู้มีวุฒิปริญญาโท และ 2 ปี สำหรับผู้มีวุฒิปริญญาเอก นับถึงวันที่ยื่นคำขอ ต่อมากำหนดเพิ่มเติมว่า ต่ำกว่าปริญญาตรี ก็สามารถขอให้มีวิทยฐานะครูชำนาญการได้	1.1 ควรทบทวนหลักเกณฑ์ฯ ต่าง ๆ โดยเน้นการกระจายอำนาจให้มากขึ้น และเร่งรัดให้ออกหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ ให้เร็วขึ้น 1.2 การกำหนดหลักเกณฑ์ฯ ควรให้มีความชัดเจนในการตีความ และครอบคลุมและเป็นมาตรฐาน

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
1 4 ข้อจำกัดของหลักเกณฑ์และวิธีการ เช่น หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการฯ พ ศ 2547 มีข้อจำกัด คือ การพิจารณาเลื่อนขั้น โดยใช้ผลการประเมินการปฏิบัติงานถึงวันที่ 31 มีนาคม, 30 กันยายน และต้องดำเนินการตามกระบวนการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 10 เมษายน, 10 ตุลาคม เพื่อให้สามารถเบิกจ่ายเงินเดือนหรือค่าจ้างใหม่ได้ทันภายในเดือนเมษายน, ตุลาคม การเบิกเงินตามระบบ GFMIS กำหนดวันที่ฐานในวันทำการประมาณช่วงกลางเดือนของแต่ละเดือน หากยึดถือปฏิบัติตามปฏิทินของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะไม่สามารถเบิกจ่ายเงินเดือนหรือค่าจ้างใหม่ได้ทันที ภายในเดือนเมษายนหรือตุลาคม ประกอบกับมีเจ้าหน้าที่ตามกรอบอัตรากำลังน้อย การปฏิบัติงานที่มากและยุ่งยากในเวลาจำกัด อาจจะเกิดข้อบกพร่องได้ง่าย 1 5 บุคลากรขาดทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ 1 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอหารือในบางเรื่องที่ยังไม่สามารถปฏิบัติได้ แต่ยังไม่ได้รับการตอบข้อหารือจากสำนักงาน ก ค.ศ ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาและเกิดความล่าช้า	
2 กระจายอำนาจให้เขตพื้นที่การศึกษาน้อย ทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอุปสรรคในการดำเนินการ เช่น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา บางตำแหน่ง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาไม่สามารถดำเนินการได้เอง เช่น ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่ม ฯลฯ	2 ก ค ศ ควรกระจายอำนาจให้ อ.ก ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามากขึ้น
3. บุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา 38 ค.(2) ซึ่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ ศ 2547 กำหนดให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งและการให้ได้รับเงินเดือนมาใช้บังคับ ซึ่งมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานการบริหารงานบุคคล ทำให้เกิดความสับสน รวมทั้งยังไม่สามารถจัดบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา 38 ค (2) ลงตามกรอบอัตรากำลังได้	3 ควรแก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา พ ศ 2547 เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาอื่นเป็นข้าราชการครูด้วย

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
4 การพัฒนาบุคลากร 4.1 ขาดการเตรียมคน พัฒนาคน เพื่อจะให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ซึ่งได้กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ 2547 บางเขตพื้นที่การศึกษาในอีก 1-5 ปี จะมีข้าราชการครูเกษียณอายุราชการ ถึง 50% และตำแหน่งบางตำแหน่งจะสรรหายาก เนื่องจากไม่มีผู้สนใจ เช่น ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ 4.2 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่ง และบางวิทยฐานะเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย และข้าราชการครูจะขาดการจัดการเรียนการสอน	4.1 ควรกำหนดให้มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง 4.2 ควรให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการฝึกอบรมโดยเฉพาะเป็นผู้จัด หรืออาจให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ รวมกันในหลาย ๆ เขตพื้นที่การศึกษา และจัดอบรมเป็นคราวเดียวกัน 4.3 ควรกำหนดให้ผู้ที่จะต้องเข้ารับการพัฒนา จะต้องผ่านการประเมินทั้ง 3 ด้านก่อน จะทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายหรืออาจให้ดำเนินการแต่งตั้งก่อนแล้วจึงพัฒนาโดยกำหนดระยะเวลา ภายใน 1 ปี
5. กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค ศ.กำหนดไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เช่น ก ค ศ ออกหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค ศ ที่ ศธ 0206.3/2299 ลงวันที่ 6 มิถุนายน 2550 กำหนดให้มีคณะกรรมการกลั่นกรอง และมีคณะกรรมการประเมิน ทำให้มีการตั้งคณะกรรมการมากเกินไป ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ได้ใช้ดุลยพินิจ เพียงแต่ปฏิบัติตามมติเท่านั้น	
6. กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ.กำหนดไม่เหมาะสม เช่น หลักเกณฑ์การเลื่อนวิทยฐานะ ไม่สอดคล้อง สัมพันธ์กับคุณภาพโรงเรียนและนักเรียน	
7 การสรรหาและบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ ศ. 2547 กล่าวคือ ต้องการให้สถานศึกษาได้ครูตามที่ต้องการ ในกรณีที่มอบให้หน่วยงานทางการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ (โรงเรียนมีตำแหน่งว่าง แต่ อ.ก.ค ศ เขตพื้นที่การศึกษามีรายชื่อบุคคลให้โรงเรียนเพื่อบรรจุและแต่งตั้ง)	

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
8. การกำหนดองค์ประกอบของ อ ก ค ศ เขตพื้นที่การศึกษา ซ้ำซ้อน เช่น ผู้ทรงคุณวุฒิ มาจากตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้แทน ก ค ศ มาจากตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้แทนคุรุสภา มาจากตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ และผู้แทน ก.ค ศ ไม่สามารถให้คำปรึกษาในด้านการบริหารงานบุคคลได้	8 ควรกำหนดที่มาขององค์ประกอบของ อ.ก ค ศ เขตพื้นที่การศึกษาที่ไม่ซ้ำซ้อนกัน และควรกำหนดให้ผู้แทน ก ค ศ เป็นผู้มีความรู้ ประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เพื่อเป็นที่ปรึกษาให้ อ.ก ค ศ. เขตพื้นที่การศึกษาได้
9 มีประเภทของข้าราชการครู จำนวนมาก เช่น ครู ที่มาจาก ลูกจ้างประจำ ครู ที่มาจาก ลูกจ้างชั่วคราว (ใช้เงินงบประมาณจ้าง / ใช้เงินนอกงบประมาณจ้าง) ครู ที่มาจาก พนักงานราชการ ครู โดยการจ้างแรงงาน ตามระเบียบงานพัสดุ ซึ่งจะมีข้าราชการครูมาก หลายลักษณะ ซึ่งจะแตกต่างกันในเรื่องสมรรถนะ อุดมการณ์ในการปฏิบัติงานและความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ถ้าจำเป็นต้องมีหลายประเภท ต้องกำหนดความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูแต่ละประเภทให้ชัดเจน เช่น ครูที่มาจากพนักงานราชการ ถ้าบรรจุและได้รับการแต่งตั้งแล้ว ภายใน 5 ปี จะได้เป็นข้าราชการครู	9. ควรกำหนดให้ข้าราชการครูตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 เพียงประเภทเดียว
ด้านการบริหารทั่วไป 1 กลุ่มอำนวยการ ประกอบด้วยกลุ่มงานบริหารทั่วไป และกลุ่มงานการเงินและสินทรัพย์ ซึ่งลักษณะงานมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง	1.1 กำหนดให้มีกลุ่มการเงินและสินทรัพย์เพิ่มขึ้นแยกออกจากกลุ่มอำนวยการ 1 2 การปฏิบัติงานของทุกกลุ่มในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีการประสานงานกัน ลดความซ้ำซ้อนของการปฏิบัติงาน
2. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชนจัดตั้งโดยประกาศกระทรวงศึกษาธิการ แต่ในสภาพความเป็นจริงเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตมีโรงเรียนเอกชน และบางเขตพื้นที่การศึกษา มีจำนวนโรงเรียนเอกชน ตามเกณฑ์ที่กำหนด (20 โรงเรียน) แต่ไม่ได้มีประกาศตั้งเป็นกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน	2. กำหนดให้มีกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน ในทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
3 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศยังไม่สามารถดำเนินการให้เป็นข้อมูลเพื่อการบริหารได้อย่างจริงจัง ข้อมูลสารสนเทศยังสับสน เก็บซ้ำซ้อน เพิ่มภาระให้ครู โรงเรียนยังขาดข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เป็นสารสนเทศเพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารวางแผน รวมทั้งขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้าน ICT ที่จะสามารถดูแลการใช้ระบบโดยตรงเมื่อระบบมีปัญหา	3.1 ควรจัดตั้งกลุ่ม ICT เพื่อสามารถจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนางานของเขตพื้นที่การศึกษาได้ 3.2 ปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากรให้ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการปฏิบัติงาน และจัดทำ Program ให้ใช้เป็นระบบเดียวกัน 3.3 ต้องนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการศึกษา ทั้งในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน 3.4 กำหนดให้บุคลากร ครู นักเรียน จะต้องมีความรู้ด้านเทคโนโลยี แค่ไหน เพียงไร (กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำ) 3.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือโรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาให้บุคลากรมีความรู้ด้าน ICT อย่างต่อเนื่อง 3.6 พัฒนาระบบ e-office ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4 บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามาจากหน่วยงานที่หลากหลาย เช่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด ซึ่งบุคคลที่เคยปฏิบัติงานระดับจังหวัด ส่วนใหญ่จะไม่มีปัญหาการปฏิบัติงาน แต่ถ้ามาจากระดับอำเภอไม่เคยปฏิบัติงานมาก่อน จึงไม่สามารถปฏิบัติงานได้เท่าที่ควร	4 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในงานที่ปฏิบัติ
5 การเข้าเรียนของนักเรียน 5.1 ยังมีเด็กที่ถึงวัยต้องเข้าเรียนภาคบังคับแต่ไม่สามารถเข้าเรียนได้ หรือบางคนเข้าเรียน แต่มีเวลาเรียนไม่ครบ 200 วัน มีปัญหาต้องหยุดเรียนเพื่อดูแลบิดา มารดา ทำให้มีวันเรียนไม่ครบตามเกณฑ์ 5.2 นักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับต้องเรียนต่อในระดับปริญญาตรีเท่านั้น จึงจะสามารถประกอบอาชีพได้ แต่นักเรียนบางคนไม่สามารถเข้าเรียนต่อได้ เพราะต้องช่วยเหลือบิดา มารดา ปัญหาคือการจัดการศึกษา ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในด้านวิชาชีพได้	5.1 ควรจัดการศึกษาให้มีความยืดหยุ่น นักเรียนไม่ต้องเรียนในสถานศึกษาครบ 200 วัน โดยจัดประสบการณ์อื่นทดแทนให้ 5.2 จัดให้มีการเรียนสายวิชาชีพในระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้เป็นทางเลือกให้กับนักเรียน ที่ไม่สามารถเรียนต่อในระดับปริญญาตรีได้

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
6. การประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารการศึกษาเอกชนระดับต่าง ๆ ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษายังมีน้อยอยู่ (แต่อาจ) เพราะติดขัดที่กฎระเบียบ จึงทำให้ไม่สามารถเข้ามาร่วมได้	6.1 เขตพื้นที่การศึกษาต้องให้การสนับสนุนเอกชน สถาบันต่าง ๆ ผู้ประกอบการ องค์กรส่วนท้องถิ่น เข้ามาร่วมในการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้มากขึ้น เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน 6.2 แก้ไขกฎระเบียบที่ขัดข้อง เพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
7. ระเบียบเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป บางเรื่องล้าสมัย ต้องแก้ไขให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ผู้ปฏิบัติ เช่น - การเปลี่ยนชื่ออาคาร ต้องเสนอขอเขตพื้นที่การศึกษา ควรมอบให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้เอง - การขยายชั้นเรียน เช่น เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 จะขอขยายเปิดสอนเป็นช่วงชั้นที่ 3 เพิ่มเติม ต้องเสนอขอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอนุมัติ ควรมอบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการได้เอง - การจัดตั้งโรงเรียน ระเบียบกฎเกณฑ์แตกต่างกันระหว่างโรงเรียนรัฐบาลกับโรงเรียนเอกชน คือ โรงเรียนรัฐบาลต้องมีเนื้อที่ 25 ไร่ ส่วนโรงเรียนเอกชน มีเนื้อที่ 2 งาน ก็สามารถจัดตั้งเป็นโรงเรียนได้	7.1 แก้ไขระเบียบเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป ควรให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ผู้ปฏิบัติงานให้มากขึ้น 7.2 ควรมีการให้บริการแบบเสร็จสิ้น ณ จุดเดียว (One Stop Service) เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน 7.3 จัดเครื่องมือ อุปกรณ์สื่อสาร และคอมพิวเตอร์ให้ครบทุกโรงเรียนจะได้มีความสะดวกในการติดต่อประสานงาน
8. การรับนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนที่ได้รับความนิยม เกิดปัญหาพื้นที่บริการทับซ้อนกัน	8 กำหนดพื้นที่บริการให้ชัดเจน ไม่ทับซ้อนกัน
9 ระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ยังขาดความต่อเนื่อง จึงทำให้ไม่ทราบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน	9 มีโครงการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เพื่อจะได้นำผลเป็นแนวทางแก้ไขและพัฒนา
10. อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ขาดแคลน เครื่องคอมพิวเตอร์ไม่ทันสมัย	10. จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ
11 บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนไม่เน้นการทำวิจัยและใช้ประโยชน์ทางการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและนำผลวิจัยไปใช้พัฒนาการวางแผน	11 ส่งเสริมให้ทำวิเคราะห์ วิจัยอย่างง่ายเพื่อใช้ในการพัฒนางาน
12 งานบริหารทั่วไปมีขอบเขตกว้างมากครอบคลุมงานการเงินและทรัพย์สิน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำเฉพาะส่วนที่ตนเองรับผิดชอบประกอบกับขาดแคลนบุคลากรด้านการเงินและบัญชี	12 จัดสรรอัตรากำลังด้านการเงินและบัญชีเพิ่มขึ้น หรืออาจพิจารณาแยกงานการเงินและทรัพย์สินออกจากงานบริหารทั่วไป

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
13 การบริหารการศึกษายังรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางมาก ทำให้เกิดปัญหาด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เช่น การให้นโยบายและให้งบประมาณทำงานตามโครงการต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	13 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรให้งบประมาณและให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ เป็นผู้พิจารณาและดำเนินกิจกรรมตามความต้องการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานั้น ๆ
14 การติดต่อประสานงาน และระบบการติดต่อสื่อสารระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับสถานศึกษาในภาพรวมยังไม่คล่องตัวและไม่มีประสิทธิภาพ	14 ปรับปรุงการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาให้เล็กลง หรือมีเขตย่อยประสานระดับอำเภอเพื่อการติดต่อประสานงานอย่างใกล้ชิด

ส่วนที่ 3 สรุปความเห็นจากการประชุมเชิงปฏิบัติการสัมภาษณ์กลุ่มรูปแบบกลุ่มสนทนา (focus group) ครั้งที่ 2 ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ของกลุ่มตัวอย่าง สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทั้ง 4 ด้าน และแนวทางแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

(1) ด้านการบริหารงานวิชาการ

เสนอปัญหาการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและแนวทางแก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งข้อเสนอแนะ ดังนี้

ปัญหา

1. ครู

1.1 ขาดแคลนอัตรากำลังในภาพรวม บางสถานศึกษาอัตรากำลังครูเกินเกณฑ์ แต่ในสภาพการปฏิบัติงานจริง อัตรากำลังครูในบางกลุ่มสาระยังขาดแคลน เช่น วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ในขณะที่ บางกลุ่มสาระมีอัตรากำลังเกินเกณฑ์ เช่น ภาษาไทย สังคมศึกษา เป็นต้น

1.2 การจัดทำผลงานเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะทำให้ครูไม่อยู่ห้องเรียน

1.3 การยุบรวมอัตรากำลังเนื่องจากเกษียณอายุราชการ แต่มิได้จัดสรรงบประมาณในการจัดจ้างอัตราทดแทน ทำให้ครูต้องปฏิบัติงานหลายด้าน เป็นผลให้สอนได้ไม่เต็มที่

2. ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้นำที่สำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา บางท่านไม่ให้ความสำคัญในการบริหารด้านวิชาการ และขาดความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงานวิชาการ

3. ศึกษานิเทศก์

3.1 ศึกษานิเทศก์ไม่ได้รับการยอมรับจากสถานศึกษาหรือได้รับการยอมรับน้อย เนื่องจากขาดความเข้าใจในองค์ความรู้เฉพาะเรื่อง เฉพาะช่วงชั้น ไม่สามารถนิเทศการศึกษาในบางเรื่องหรือบางช่วงชั้นได้ โดยเฉพาะในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ทำให้คุณภาพของนักเรียนในช่วงชั้นดังกล่าวถดถอยลงไป

3 2 มีศึกษานิเทศก์ที่มาจากสายงานอื่น และไม่เคยทำหน้าที่ศึกษานิเทศก์มาก่อน หรือเมื่อบรรจุคนลงในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ แต่ให้ไปปฏิบัติงานอื่น ทำให้ขาดศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้ ความสามารถในการนิเทศการศึกษาอย่างแท้จริง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่เขตพื้นที่การศึกษาไม่สามารถจัดสรรคนลงในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ได้ เพราะ ก ค.ศ ยังมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการสรรหาศึกษานิเทศก์

4. หลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมีผู้ไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 8 กับประเด็นปัญหาจากการประชุมเชิงปฏิบัติการสัมภาษณ์กลุ่มรูปแบบกลุ่มสนทนา (focus group) ครั้งที่ 1 ที่เห็นว่าปัญหาของหลักสูตรสถานศึกษา คือ ส่วนกลางเป็นผู้กำหนดหลักสูตร โดยไม่คำนึงถึงความต้องการและความพร้อมของเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษา โดยให้ข้อคิดเห็นว่าส่วนกลางกำหนดเหมาะสมแล้ว ไม่เป็นประเด็นปัญหาการปฏิบัติงาน แต่ทางสถานศึกษาต้องนำมาปรับและประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกันตามบริบทของสถานศึกษา

5. งบประมาณ

5.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับการจัดการศึกษา เช่น จัดสรรเงินไปพัฒนางานอาคารสถานที่มากกว่าการสนับสนุนงานด้านการศึกษาและการนิเทศการศึกษาถือว่าเป็นการจัดสรรงบประมาณที่ไม่ตรงเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษา

5.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ได้ทำความเข้าใจกับท้องถิ่น ทำให้งบประมาณที่ได้จากท้องถิ่นไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ งานด้านวิชาการไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร ส่วนใหญ่จะใช้ไปกับการแจกสิ่งของให้กับเด็กมากกว่า

6. การจัดการเรียนรู้

6.1 ครูจัดการเรียนรู้ได้ไม่เต็มเวลา เนื่องจากมีกิจกรรมนอกจากการเรียนการสอนมาก ซึ่งบางกิจกรรมที่สั่งให้ครูปฏิบัติไม่จำเป็นที่ต้องให้ครูและนักเรียนเข้าร่วม เช่น การต้อนรับบุคคลต่าง ๆ เป็นต้น

6.2 ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ผิดวัตถุประสงค์ เช่น เน้นเรื่องการเรียนการสอนเพื่อการสอบเข้ามหาวิทยาลัยมากเกินไป

6.3 การจัดการศึกษาด้อยในเรื่องคุณภาพ (ขาดคุณภาพ) เด็กนักเรียนไม่รู้หนังสือ อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาต่ำ

7. ขาดการส่งเสริมให้สถานศึกษามองเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่ไปเน้นเรื่องเทคโนโลยี หรือ ICT มากเกินไป

8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีภาระงานที่ต้องทำร่วมกันกับหน่วยงานอื่นในพื้นที่ เช่น สาธารณสุข และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส) ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานตามแผนงานที่วางไว้ได้

9 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มอบหมายงานและกิจกรรมให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามากเกินไป โดยไม่ได้กำหนดแผนงานล่วงหน้าที่ชัดเจน ทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบการทำงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะ

1. ก.ค.ศ.ควรทบทวนเกณฑ์การกำหนดอัตรากำลังครู เช่น กำหนดอัตรากำลังครูให้ครบทุกกลุ่มสาระ โดยแยกเป็นช่วงชั้นที่ 1 และ 2 กับช่วงชั้นที่ 3 และ 4 เพื่อไม่ให้กระทบต่อคุณภาพการศึกษา และขวัญกำลังใจ ในหลายมิติอย่างต่อเนื่อง และกำหนดตำแหน่งสายสนับสนุนการสอนให้กับสถานศึกษา เป็นต้น

2. ครู

2.1 ควรสร้างค่านิยมเรื่องความพอเพียงและเสริมสร้างวินัยด้านการเงินของครู

2 2 ควรจัดกรอบอัตรากำลังที่ชัดเจน โดยเฉพาะในโรงเรียนที่มีลักษณะพิเศษ ควรมีสัดส่วนของอัตรากำลังที่ต่างจากโรงเรียนปกติ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำหนดอัตรากำลังที่ชัดเจน และเน้นการวางแผนอัตรากำลังในระยะยาว โดยวางกรอบอัตรากำลังที่แน่นอนล่วงหน้าระยะ 3 ปี หรือ 5 ปี (เพิ่มเติม)

2.3 จัดอบรมเข้มเพื่อต่อยอดให้กับครูที่มีอยู่ในสาขาที่มีอัตรากำลังมาก ให้สามารถสอนในสาขาที่มีอัตรากำลังน้อยหรือขาดแคลนได้

2.4 ต้องให้นักเรียนประเมินการทำงานของครู

2 5 ควรมอบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้วิเคราะห์ความจำเป็นในการสงวนอัตรากำลังไว้ทุกตำแหน่งเพื่อประสิทธิภาพของการบริหารอัตรากำลัง

3 ผู้บริหารสถานศึกษา

3.1 ควรมีมาตรการตรวจสอบ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

3.2 ควรนำผลงานทางวิชาการและการพัฒนาคุณภาพมาเป็นหลักสำคัญในการพิจารณาความดีความชอบของผู้บริหาร

4 ศึกษานิเทศก์

4.1 ควรกำหนดให้ใช้หลักเกณฑ์การสรรหาศึกษานิเทศก์ที่มีอยู่เดิมไปพลางก่อน ในขณะที่ ก.ค.ศ ยังไม่ออกหลักเกณฑ์ฯ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และคำนึงถึงการสรรหาบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่อยู่ห่างไกลด้วย

4 2 ศึกษานิเทศก์ควรปรับเปลี่ยนบทบาทโดยการจัดตั้งกลุ่มวิชาการให้ครบตามช่วงชั้นและกลุ่มสาระเพื่อนำองค์ความรู้ไปถ่ายทอดโดยตรงให้กับสถานศึกษาให้ตรงตามช่วงชั้นและกลุ่มสาระ

4.3 ควรจัดตั้งเครือข่ายปฏิสัมพันธ์ด้านการนิเทศ พัฒนาศึกษานิเทศก์ให้มีความรู้ความสามารถในการนิเทศการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ รวมทั้งการนิเทศทางไกลด้วย

4 4 ควรจัดตั้งสำนักนิเทศส่วนกลาง เพื่อการพัฒนาและเป็นเครือข่ายในทุกระดับ

5. หลักสูตรสถานศึกษา

5 1 เนื่องจากหลักสูตรของสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรท้องถิ่นอยู่แล้ว ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนให้เกิดการร่วมคิด ร่วมทำในการกำหนดหลักสูตรของ

สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และให้แต่ละสถานศึกษาใช้หลักสูตรร่วมกันได้

5.2 ควรลดการกำหนดเนื้อหาในการจัดทำเอกสารหลักสูตรรายกลุ่มสาระของแต่ละกลุ่มสาระที่ยึดแต่เนื้อหาเป็นหลัก เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้

6. ครอบครัว

6.1 รัฐบาลควรจัดสรรทุนการศึกษาต่อให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง

6.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรเน้นการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน และสถานศึกษา รวมทั้งจัดตั้งเครือข่ายที่เข้มแข็งของกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมมือกันในการดูแลนักเรียน

6 3 กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรประสานผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยขอความร่วมมือจากหน่วยงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน เช่น มูลนิธิหรือองค์กรต่าง ๆ เพื่อจัดหาทุน หรือส่งเสริมการหารายได้พิเศษระหว่างเรียนให้กับนักเรียน

7. งบประมาณ

7.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการศึกษาให้มากขึ้น เช่น จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ

7.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสร้างความเข้าใจกับท้องถิ่นให้จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาด้านวิชาการให้มากขึ้น

8. การจัดการเรียนรู้

8.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมให้สถานศึกษาเน้นหนักเรื่องกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากกว่ากิจกรรมนอกห้องเรียนอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน รวมทั้งส่งเสริมให้สถานศึกษาเน้นการจัดการเรียนการสอนให้ครบ 200 วัน ตามหลักสูตร

8.2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรกำหนดอัตรากำลังครูและผู้ปฏิบัติงานอื่นให้เหมาะสมหรือจัดสรรงบประมาณเพื่อจ้างบุคลากรหรืออัตราจ้างมาปฏิบัติงานอื่นให้เหมาะสมหรือจัดสรรงบประมาณเพื่อจ้างบุคลากรหรืออัตราจ้างมาปฏิบัติงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอนให้กับสถานศึกษา รวมทั้งกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของครู เช่น งานสอนและงานพิเศษอื่น ๆ เป็นคาบ/ชั่วโมง สัปดาห์

8.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยเฉพาะในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โดยให้เน้นการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มทักษะด้านการฝึกปฏิบัติการมีคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรม คุณค่าความเป็นไทย โดยจัดตั้งหน่วยงานการประสานกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อขอความร่วมมือในการจัดการศึกษาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและเน้นในเรื่องการเรียนการสอน ไม่เน้นการสอบเข้ามหาวิทยาลัย

8.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมและรณรงค์ด้านการอ่านและการเขียน โดยจัดสอบวัดความรู้ ความสามารถในการอ่านและการเขียน เพื่อสำรวจปริมาณนักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และจัดค่ายฝึกอบรมแบบเข้มใช้เวลา 1 เทอม เป็นอย่างน้อย โดยเฉพาะกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

8.5 การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันควรส่งเสริมให้มีการปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน

8.6 ควรควบคุมสื่อประเภทหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ที่ขาดคุณภาพ

9. การประกันคุณภาพการศึกษา

9.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดระเบียบข้อมูลระบบสารสนเทศตามกรอบที่ส่วนกลางกำหนดให้ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม

9.2 ส่วนกลางควรปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งมีรายการที่ต้องกรอกมาก ทำให้เป็นภาระแก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ข้อมูลบางรายการไม่จำเป็นต้องรวบรวมทุกปี

10. การพัฒนางานด้านวิชาการ

10.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดมหกรรมวิชาการเพื่อให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนางานวิชาการและนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

10 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดสรรงบประมาณในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาการเรียนรู้เพื่อให้มีบทบาทในการช่วยเหลือด้านการพัฒนาบุคลากร โดยการประสานงานของศึกษานิเทศก์

10 3 ควรสร้างแรงจูงใจให้ครูสนใจในการทำงานวิจัยทางการศึกษา และให้เกิดกระบวนการคิดริเริ่ม สร้างสรรค์งานใหม่ ๆ ให้เป็นรูปธรรม และควรให้มีการลงทะเบียนงานวิจัยเป็นหมวดหมู่และนำออกเผยแพร่

10 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมให้สถานศึกษาตระหนักถึงคุณค่าและใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มากขึ้น

(2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ

เสนอปัญหาการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและแนวทางแก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งข้อเสนอแนะ ดังนี้

ปัญหา

การจัดสรรงบประมาณด้านสาธารณูปโภคไม่สอดคล้องกับขนาดของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาขนาดใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายด้านนี้สูงมาก เป็นผลให้ต้องจัดสรรงบประมาณจากงบอื่นซึ่งไม่เพียงพออยู่แล้ว

แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะ

1. จัดสรรงบประมาณด้านสาธารณูปโภคให้เพียงพอเหมาะสมกับสภาพและขนาดของสถานศึกษา เพื่อที่สถานศึกษาจะสามารถใช้งบประมาณด้านอื่นได้ตามวัตถุประสงค์ โดยมิต้องเปลี่ยนเป็นงบประมาณด้านสาธารณูปโภค

2 การจัดสรรงบประมาณ ควรสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนา ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องจัดลำดับความสำคัญของแต่ละกิจกรรม และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ เพื่อบริหารงบประมาณให้เกิดผลสูงสุด ควรจัดสรรให้เป็นยอดรวมกว้าง ๆ ไม่ควรกำหนดกิจกรรม

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องเป็นที่ยอมรับของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อจะสามารถจัดหาแหล่งงบประมาณจากท้องถิ่นมาช่วยเหลือทดแทนแหล่งงบประมาณของรัฐเพียงแหล่งเดียว

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อช่วยเหลือในการจัดสรรงบประมาณมาใช้ในการจัดการศึกษา

5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรโอนเงินงบประมาณให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตั้งแต่ปีงบประมาณ และแจ้งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบก่อนเดือนธันวาคม เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีเวลาในการคิดโครงการ แผนงานต่าง ๆ ตามกลยุทธ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงศึกษาธิการ กำหนด

ทั้งนี้ มีผู้ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 8 เกี่ยวกับแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับประเด็นปัญหาการจัดสรรงบประมาณให้กับนักเรียนเป็นรายหัวเท่า ๆ กัน ก่อให้เกิดเสียเปรียบสะสม ที่ได้เสนอแนวทางแก้ไขว่าต้องคำนวณตามความจำเป็นของแต่ละคน โรงเรียนขนาดเล็กต้องจัดสรรงบรายหัวให้มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ แต่มีผู้ไม่เห็นด้วยโดยเสนอว่า ควรจัดสรรโดยแยกระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ควรจัดสรรงบประมาณอื่น ๆ ทดแทน

(3) ด้านการบริหารงานบุคคล

เสนอปัญหาการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและแนวทางแก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งข้อเสนอแนะ ดังนี้

ปัญหา

1. กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ.กำหนดบางเรื่อง ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เช่น หลักเกณฑ์การย้าย ซึ่งกำหนดให้มีคณะกรรมการหลายคณะ ทำให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ได้ใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาเพียงปฏิบัติตามมติที่ประชุมเท่านั้น

2. กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ.กำหนดบางเรื่อง ขาดความเหมาะสม ไม่สอดคล้องสัมพันธ์กับคุณภาพสถานศึกษาและนักเรียน

มีผู้ไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 8 โดยมีข้อคิดเห็นว่า กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่ ก ค ศ กำหนดเหมาะสมแล้ว

แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะ

1. กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ.กำหนด ควรกำหนดโดยเน้นสภาพจริงเป็นหลัก

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรดำเนินการให้มีการจัดระเบียบข้อมูลระบบบริหารจัดการใหม่ โดยแยกสถานศึกษาระดับประถมศึกษากับมัธยมศึกษาออกจากกันเหมือนเดิม เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานมากขึ้น เพราะองค์กรในปัจจุบันมีบุคลากรมาก การพัฒนาเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึง

3. บุคลากรที่ทำงานด้านบริหารงานบุคคลควรมีความรู้เฉพาะด้าน ตามหน้าที่ความรับผิดชอบ

4. ควรมีการอบรมเฉพาะด้านในแต่ละหน้าที่ความรับผิดชอบ

5. การพัฒนาข้าราชการครูก่อนการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหรือเลื่อนวิทยฐานะ ควรกำหนดให้ใช้วันหยุดราชการ เพื่อไม่ให้กระทบต่อการเรียนการสอน และควรสรรหาวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญตรงตามเรื่องที่ต้องการพัฒนา จึงจะได้ความรู้และประสบการณ์อย่างแท้จริง

6. ควรมีการปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการในการเลื่อนวิทยฐานะ โดยกำหนดให้ใช้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการเลื่อนวิทยฐานะ

7. การกำหนดองค์ประกอบของ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา ต้องกำหนดคุณสมบัติให้ชัดเจน โดยประธาน อ ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา ต้องมีวิทยฐานะเทียบเท่าหรือไม่ต่ำกว่าวิทยฐานะของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงานบุคคล เป็นเลขานุการ อ.ก.ค.ศ.ฯ และผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา

(4) ด้านการบริหารทั่วไป

เสนอปัญหาการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและแนวทางแก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งข้อเสนอแนะ ดังนี้

ปัญหา

1. ข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการบริหารไม่เป็นปัจจุบัน เช่น จำนวนนักเรียน จำนวนครู งบประมาณ ข้อมูลความต้องการหรือความขาดแคลนของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เป็นต้น

2. ขาดผู้ประสานงานระหว่างหน่วยงานในระดับอำเภอ เนื่องจากปัจจุบันปรับปรุงการบริหารราชการในกระทรวงศึกษาธิการใหม่ โดยกำหนดการแบ่งส่วนราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นส่วนกลาง เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ทำให้ขาดผู้ประสานงานด้านการศึกษาในระดับอำเภอ

แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะ

1. ให้มีการรายงานข้อมูลภาคเรียนละ 1 ครั้ง แทนการรายงานทุกวันที่ 10 มิถุนายน ของทุกปี

2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีจำนวน 10 หรือ 11 คน เพื่อดูแลพื้นที่และประสานงานในพื้นที่ระดับอำเภอด้วย

3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ดูแลโรงเรียนเอกชนมีจำนวนน้อยกว่า 20 โรงเรียน งานโรงเรียนเอกชนจะอยู่ในความดูแลของกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาอยู่แล้ว หากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบางเขตดูแลโรงเรียนเอกชน จำนวน 1 โรงเรียน หรือ 2 โรงเรียน ซึ่งมีปริมาณงานน้อยเกินไปที่จะจัดตั้งเป็นกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน

4. หากมีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชนในทุกเขตพื้นที่การศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาที่มีขนาดเล็กมีผู้ปฏิบัติงานน้อย บางกลุ่มมีผู้ปฏิบัติงานเพียง 2-3 คน แต่หัวหน้ากลุ่มกำหนดให้เป็นระดับ 8 ต้องพิจารณาถึงความคุ้มค่าด้วย

5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรจัดทำ Program การเก็บข้อมูลให้เป็นระบบเดียวกัน ตั้งแต่ระดับกรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา เพื่อสามารถเชื่อมโยงข้อมูล ในสังกัดเดียวกันได้ ทำให้ไม่มีปัญหาในการเก็บข้อมูลซ้ำซ้อน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

6 การเข้าเรียนของนักเรียนให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นผู้พิจารณาเหตุผลและความจำเป็นที่นักเรียนบางคนมีเวลาเรียนไม่ครบ 200 วัน ให้โรงเรียนจัดสอนเพิ่มเติมในเวลาว่างเพื่อให้เรียนครบตามหลักสูตรได้ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรร่วมมือกับหน่วยงานที่จัดการศึกษาด้านอาชีพ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อจัดการศึกษาหรือให้ความรู้ด้านวิชาชีพแก่ผู้เรียนที่นอกเหนือจากเวลาเรียน และสามารถนำความรู้ไปประกอบวิชาชีพได้

7 ควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาซึ่งตามกฎหมายมีสภาพเป็นนิติบุคคลควรให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองให้มากขึ้น ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ทั้งนี้ ควรพัฒนาในรูปเครือข่าย ให้สถานศึกษาขนาดใหญ่ช่วยเหลือสถานศึกษาขนาดเล็กในด้านการพัฒนางานวิชาการ การพัฒนาบุคลากร และการพัฒนาผู้เรียน

ทั้งนี้ มีผู้ไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 8 เกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหา การติดต่อประสานงานและระบบการสื่อสารระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับสถานศึกษาในภาพรวมยังไม่คล่องตัว ที่เสนอแก้ไขโดยให้ปรับปรุงเขตพื้นที่การศึกษาให้เล็กลงนั้น มีข้อคิดเห็นว่าไม่ควรเพิ่มจำนวนเขตพื้นที่การศึกษา แต่น่าจะทำให้โรงเรียนมีความเข้มแข็งจะเหมาะสมกว่า